

Šiame numery

ZVELGDAMI ATEITIN, NEUŽSIMERKIME PRIES DABARTĮ.
POKALBIS SU NAUJUOJU JAV LB CENTRO VALDYBOS PIRM. VYTAUTU VOLERTU.
SUOMIŲ IR LIETUVIŲ KALEOS.
APIE NAUJĄ ANTANO MACEINOS KNYGĄ.
KAZIO BRADENO EILERASČIAL.
KAZIO ALMENO NOVELĖS PABAIGA.
IR VĖL NUOSTOLIS LITUANISTIKAI.
LAISKAI IS VIETNAMO.
NUJI LEIDINIAI.
FILMŲ IVAIRUMAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
MOTERŲ GYVENIMAS.

Kai stinga rankų darbui

Pokalbis su naujuoju JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos pirmininku Vytautu Volertu

„Draugo“ kultūrinio priedo puslapiuos neseniai buvo kalbėta, kad mūsų kultūrininkus reikia labiau tausoti tiesioginiams jų pašaukimui, neveliant jų visuomeninius bei politinius darbus. Ir lyg tyčia, štai — Amerikos Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos pirmininku išrenkamas kaip tik labiau kultūrinuose baruose subrendęs žmogus — rašytojas, žurnalistas Vytautas Volertas. Pasirodo, kad kultūrininko — visuomenininko problema nėra mūsų šioje tokia paprasta ir nėra taip lengvai išsprendžiama, jau vien tik prisimenant šviesųjį Vaižgantą, kuris ne tik daug paliko mūsų grožinei literatūrai, bet buvo visą amžių paskendęs ir visuomeniniame bruzdėjime. Gal kitas rašytojas iš savo visuomeninės, net politinės veiklos kaip tik semiasi temų grožinės literatūros kūriniam?

Žodžių, kaip ten bebūtų — šiuo gana retoku rašytojo ir žurnalisto „pakliuvimu į valdžią“ pasinaudojom ir mes, pateikdami jam čia keletą klausimų.

— *Esate vienas iš tų šakotųjų mūsų kultūrininkų, kuris neužsisklendžia išdidžiame dramblio kaulo bokšte, o, kur tik reikalinga, nevengiate ir „juodojo“ visuomeninio darbo. Dabar esat JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos išrinktas šio krašto Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos pirmininku. Sakykite, kaip suderinat ir koks paskaitas turėta suderinti savo, kaip matematiko, profesiją su rašytojo bei žurnalisto plunksna ir su visuomenine išeivijos lietuvių veikla?*

— Profesija, kuria iki šiol negaliu skustis, išeivijoje man liko duonos parūpinimo priemonė. Esant Lietuvoje, jai skirčiau pirminį dėmesį. Šiame krašte matematikų ir inžinierių yra apstu, bet stinga rankų lietuviškame gyvenime. „Juodasis“ visuomeninis darbas, mano manymu, yra pagrindinė „profesija“ kiekvieno susipratusio išeivio, nes juo remiasi mūsų gyvybė, — jon įskaitčiuoju fizinį ir kultūrinį išsilikimą. Žurnalistika yra taip pat visuomeninio gyvenimo dalis. „Juodojo“ darbo našta iš pareigos velka visi šiauriniai spaudos talkininkai, atiduodami sąmoningą auką. O ką bendro mano profesija turi su literatūra, nežinau.

Nemanau idealizuoti lietuvių individualiai vien dėl jo kilmės ar kraujo. Ne visi esame šventi, ne visi genijai, ne visi herojai.

kio ateityje tikrai jau nebeturėsimė.

Todėl dabartyje sukaupiai potencialai išnaudoti, sudaryti jai reikštis palankias sąlygas bei nuotakas ir stipriu pečiu visa tai paremti yra pati realiausia, išeivijai tik ribotame laike duota ir ateičiai neatidėliotina galimybė.

k. brd.

Kūrybiniame gyvenime vulkanais prasiveržė nedaugelis; aukštų politikos žibintų nuo Vytauto laikų stokojome; asmeninės aukos pribijojo nepriklausomojo gyvenimo vairininkai; jos neparodė indoktrinuoti senieji komunistai, okupacijų metais stebėję ir dalyvavę šimtų tūkstančių žmonių deportacijose ir joms, kaip partiečiai, nepasipriešinę grynai dėl savų interesų, nors skriauda ir neteisėybė jiems buvo aiški; nėra gausūs ir pokarinių laikų individualūs herojai. Tačiau tautinė visuma, kuri nėra vien kilmės kraujas, bet ir dvasinės nuotaikos, stebina. Jos gyvastingumas, nešant amžių priepauidas, jos sąntūrus, neakiplėšiškas, kultūringas charakteris, nepaprastas patvarumas sunkiausiose sąlygose, prigimtas linkimas grožin ir kūrybon, glaudumas tarp atskirų narių kritiškais momentais ir ryžtas bendrai aukai rodo, kad pasaulio pažangai mes nesam bereikšmiai. Todėl dėl šios tautinės visumos ir „juodasis“ visuomeninis darbas darosi pramingas.

Žinoma, viskam yra ribos. Jas turi ir visuomenininko auka, nes šiam darbui esame beveik visitinką. Ypatingi individai, ar dėl savo sugebėjimų ar aplinkybių gali ką nors nepaprastai aukšto pasiekti, jų neturėtų paisyti. Tačiau eiliniam nariui, matančiam

ir kitus, kurie vien dėl pritingėjimo išsisukinėja nuo rankų pajudinimo, ateina laikas, kai pareigos ir aukos balansas ryškiai krypsta antrosios naudai. Nuotalkos mano šeimoje, iš žmonos ir iš vaikų pusės, visuomeninio darbo požiūriu yra labai šiltos. Tačiau kiekvieno sveikatos, kantrybės, laiko ir finansų šaltiniai yra riboti.

— *Esate pirmas mūsų rašytojas — kūrėjas, išrinktas čionykštės Lietuvių Bendruomenės pirmininku. Ar tai gali čia reikšti Bendruomenės veiklos pasukimą grynai kultūrinio darbo vage (kaip mūsųose laikas norėtų) ar, Jūsų manymu, Bendruomenė ir toliau turėtų būti neabejinga taipgi įvairiopam visuomeniniam bei politiniam mūsų čia buvimo reikalui? Kaip visa tai reikėtų balansuoti ir kur dėti akcentus?*

— Mano ir su manim centro valdyboje dirbti sutikusių nuomone — negalima galvos sukli tik į vieną pusę. Būtų netikslu pavojingai susirgusiam vaikui nešaukti gydytojo vien todėl, kad reikia taupyti pinigų jo mokslui universitete. Vaikui mirtus, universiteto nereikės. Labai neprotinga ir auginti fiziniai stiprią, bet negalvojančią būtybę. Panašiai suprantu ir JAV LB padėtį. Rūpesčius reikia

Vytautas Volertas, naujasis JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos pirmininkas. Nuotrauka Vytauto Maželio

KERTINĖ PARASĖ

Žvelgdami ateitin, neužsimerkime prieš dabartį

Mūsų čionykštėj bendruomenė nėj veikloj bei įvairios krypties kultūrinėse pastangose mes vis patetiškai dar jaučiamės pačių ilgiausių distancijų bėgikai. Užsiplėšę į tolius, dažnai net nepagalvojame, kad tokiose laiko atstumuose galime paprasčiausiai pritrūkti kvapo ir nuvirsti, tolimo tikslo visai nepasiekę.

O tokia abejonė ir kyla, kai metų metais, kalbėdami apie lietuviybės išlaikymą, apie mūsų čia buvimo įprasminimą, kone viską suvedame į lietuviškosios ateities formavimą, lyg jos turinys ir visokeriopa vertė pareitų tik nuo mūsų vienu, lyg mes čia būtume pats reikšmingiausias ateities užtikrinimo veiksnys, o ir ta ateitis, dar vis tikime, turėtų būti kur kas reikšmingesnė ir visai tautai svaresnė už šiaurinę dabartį.

Šitokiose nuotakose save užsihipnotizavus, yra pavojaus kada nors atskaitinėj akivaizdoj prieš tautą atsistoti visai tuščiomis rankomis, atsistoti be ateities ir be dabarties.

Tokią situaciją turint minty, ar tik nebūtų geriausia išeitis tapti realistais. Ir ta prasme, kad nereikėtų per daug lengvai įtikėti išeiviosios lietuviybės amžinybe ir tik šiai gražiai vizijai visas jėgas ir išteklius aukoti. Ar negeriau būtų didžiausią dėmesio dalį sukaupiti dabartyje turimos potencialios išnaudojimui. Nes šiaurinė dar savo tarpe turimos kūrybinės potencialios skatinimas ir laimėtieji rezultatai gali būti patys lemtingiausi kaip tik tos išeiviosios mūsų amžinybės prailginimui ir visos tautos kultūrinių aruodų papildymui.

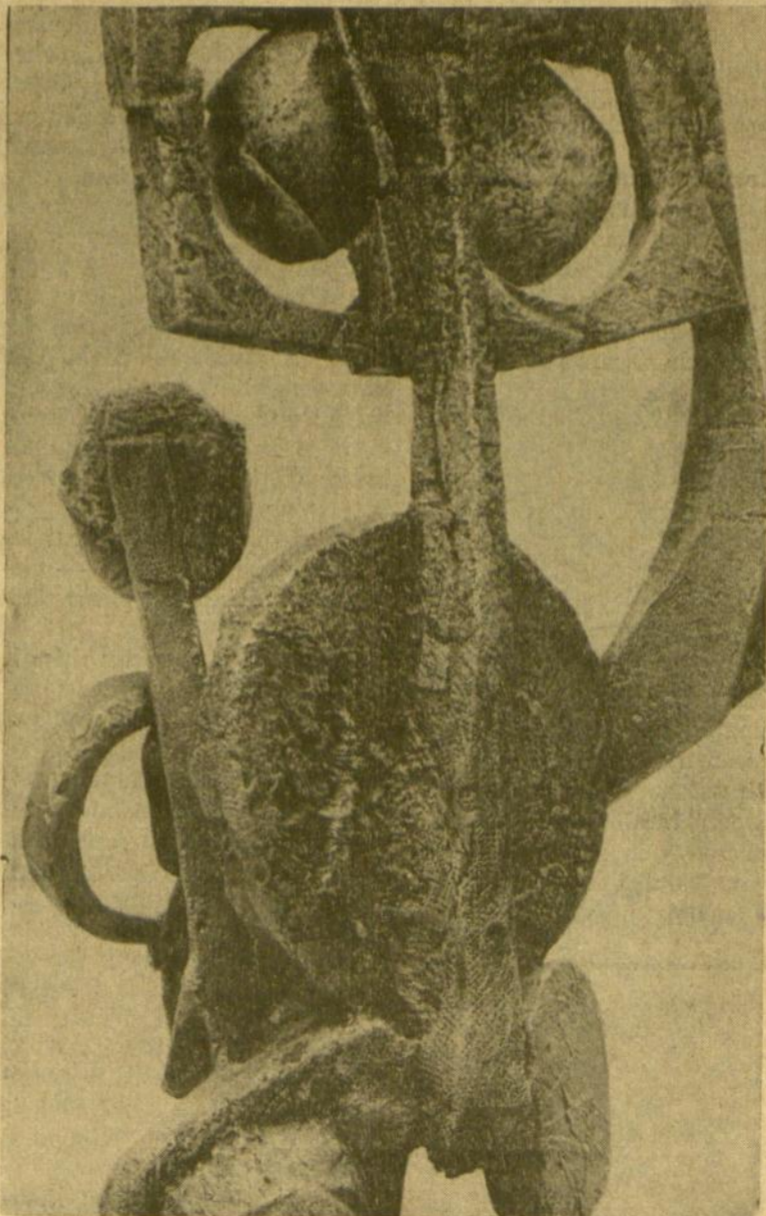
skirstyti pagal laiko iškeltą reikalo svarbą. Tačiau paskutiniu metu mūsų tarpe lyg atsiranda tendencija linkti į mažai išmančio, patogumus pamėgusio didiko pusę, — dvaras svarbiau už žinojimą. Ši tendencija ypač ryškėja iš leidinių tiražų. Geras koncertas ir dailininkų parodos lankytojų susilaukia, bet knygai skirtas laikas ir pinigas kasdien traukiasi, lyg būtina stengtumės tapti berashių mase. Padėtis yra pavojinga, ir reikia bandyti šį „liaudėjimo“ procesą suilaikyti. Bet ar JAV LB CV pajėgs? Mėginsime negaišinti laiko smulkmenoms, tačiau kai kurios ir jų reikalauja dėmesio.

Mūsų darbą saisto LB Taryba. Iš jos tikimės ne vien sprendimų, bet ir konkrečios paramos. Iš jos laukiame pasisakymų ir dėl LB požiūrio į politinius uždavinius, nors patys stengsimės jų vengti.

— *Jūsų kadencijos metuose turės būti ir du didieji įvykiai: Ketvirtoji dainų šventė 1971 metais ir Ketvirtoji tautinių šokių šventė bei Antrasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas 1972 metais. Ko labiausiai tikėtės iš šių įvykių ir kokius sunkumus pramatote juos organizuojant? Kad visa tai nebūtų vien tik dainavimas ir pasišokimas (prisimenant ir literatūros rečitalį prie Tročiosios tautinių šokių šventės ir „Lokio“ operą prie Jaunimo kongreso) kas, Jūsų manymu, tikėtų prie abiejų įvykių dar pridėti, kad jie visokeriopa kultūrinė ir visuomeninė pastanga įgytų didesnę ir ilgiau išliekantį svorį?*

— Savas pareigas akademikai turi geriausiai suprasti ir, manau, jie jas tinkamai atlieka. Gal tik šiek tiek trūksta sąlyčio su gyvenimo praktika, kuri būtina reikalauja „juodadarbių“. Glausius ryšys su visuomene šią problemą išspręs, o kaip geriausiai reikštis — jie patys susiras. Centro valdyboje šiems klausimams yra specialus žmogus — dr. V. Klemas.

— *Galime jau pasigirti ne tik augančiu Lietuvių fondu, bet ir kitais įvairiais pinigais fondais, pinigais organizacijomis, pinigais ir senais, vadinamais, Susivienijimais, įvairto lietuvių bendruomenė yra*

V. K. Jonynas Skulptūros „Motina ir vaikas“ detalė (aluminis) Nuotrauka Vytauto Maželio

(Nukelta į 2 psl.)

Suomių ir lietuvių kalbos

Ugrofinų kalbos

Ugrofinų kalbos yra kilusios iš vienos bendros prokalbės. Manoma, kad ugrų grupę pirmoji atsiskyrė nuo ugrofiniškai kalbančios tautos. Tai galėjo įvykti pradžioje 2000 pr. Kr., kada šia prokalbe kalbėjusios kiltys dar tebegyveno pačiuose derlingiausiuose vidurinėse ir rytinėse Rusijos plotuose. Netrukus po to tiek ugrų, tiek finų kalbos vėl ėmė skilti į atskiras tarmes ar kalbas. Taigi atskirų ugrofinų kalbų raida apima 4000 metų laikotarpį.

Dalis finų¹⁾, greičiausia apie 1000 metų pr. Kr., pamažu ėmė slinkti į vakarus ir III ar II šimtmečiuose suėjo į sąlytį su lietuvių, kurių gyvenamosios sritys tada nusitęsė žymiai toliau į rytus negu šiandien. Pačių Baltijos jūrą jie pasiekė II amžiuje pr. Kr. ir gyveno su lietuvių ar greta jų apie du tris šimtmečius. Apie šį lietuvių ir finų kaimyninio gyvenimo laikotarpį tiesioginių žinių neturime, nes labai mažai tėra žinoma lietuvių istorija prieš Viduriniuosius amžius, kada lietuvių gyveno daug didesnėje teritorijoje. Bet lietuviški skoliniai finų kalboje gali parodyti, kad II šimtmečiuose pr. Kr. lietuvių gyveno į pietus nuo Baltijos ir buvo gerokai civilizuoti tauta. Kultūrinė lietuvių įtaka finams buvo gili ir patvari: ji prasidėjo III ar II amžiuje prieš Kr. ir truko tol, kol finai persikėlė per įlanką į dabartinę Suomiją. Panašiai tvirtina ir indologas R. C. Manjundar, sakydamas, kad "lietuvių" kalbinė sritis Viduramžių Europoje tęsėsi daug toliau į rytus negu šiandien. O tas faktas, kad lietuviški skoliniai finų kalboje yra gausesnė negu slavieškieji, aiškiai rodo, jog priešistoriniiais laikais lietuvių kalbinė sritis nusitęsė dar daug toliau į rytus, gal būt skirdama slavus nuo suomių, kaip mano Hirtas²⁾.

Finai pradėjo keltis per įlanką I mūsų eros šimtmečiuose ir pradžioje apsigyveno maždaug ten, kur šiandien yra Turku miestas, o taip pat Kokemäki ir Kyro baseinuose. Tas kėlimasis truko išties šimtmečius. Likusioji, atseit nepersikėlusioji finų grupė šiandien vadinasi estai, o persikėlusioji — suomiai. Persikėlusieji finai dabartinės Suomijos plotuose jau rado nežinomas kilmės ir kalbos vietinius gyventojus. Manoma, kad dalis tų gyventojų buvo ir dabartiniai lapiai. Jie savo kalbą iškeitė į žymiai už juos kultūringesnių suomių kalbą. Lapių kalba šiandien turi tam tikrų fonetinių savumų, rodančių, kad naująją kalbą nebuvo lengva jiems išstarti. Dabartinė jų kalba žymiai skiriasi nuo suomių ir estų kalbų.

Pasilikusios Rusijoje finų kiltys mažiau rodė emigracinio judrumo. Jos pasiliko gyventi ten, kur ir anksčiau buvo įsikūrusios, būtent ties Perme, Volga ir kitur. Einant šimtmečiams, jos sumazėjo ir nesukūrė savo valstybių. Iki šių dienų jų beišliko tik mažos salelės, apsuptos slavų masės. Tik viena ugrų šaka, slinkdama Juodųjų jūrų pakraščiais, 896 m. po Kr. pasiekė dabartinę Vengriją ir vėliau ten įkūrė savo valstybę.

"Suomių kalba" šiandien skiriasi nuo vengrų kalbos beveik tiek, kiek anglų nuo persų kalbos³⁾. Štai ugrofinų tautų ir kalbų susikirstymo schema: I Vakariniai finai: 1. suomiai, 2. kareliai (rytinė suomių tarmė), 3. estai: a. liviai, b. vespijai, c. votiai. 4. Lapiai. II Volgos finai: 1. mordvinai, 2. čeremisai. III Permės finai: 1. sirjeniai, arba permiečiai, 2. votiakai. IV Ugrai: 1. vengrai, 2. vogulai, 3. ostiakai.

Ugrofiniškai kalbančios tautos, išskyrus vengrus, šiandien yra išsimėčiusios daugiausiai po europinės Rusijos šiaurę ir tuojau į rytus nuo Uralo: Sibire, prie Obės, — ostiakai; abiejose Uralo pusėse — vogulai; į rytus nuo vogulų — sirjeniai (ties Pečiora); į pietus nuo sirjenių — votiakai; vakarus nuo Kazanės, šiauriniame Volgos krante — čeremisai, ties Oka ir Suna — mordvinai; lapiai — šiaurinėse Suomijos, Rusijos bei Švedijos srityse.

Kadangi lietuvių yra padarę didelę įtaką vakariniams finams tiek savo kalba, tiek savo kultūra, tai nėra abejonės, kad tarp abiejų glaudžiai santykiaujančių tautų turėjo būti ir mišrių vedybų. Tačiau tiksliai nustatyti, kiek finai (suomiai ir estai) yra lietuvių paveikti rasiniu atžvilgiu, tuo tarpu sunku pasakyti. Kai kurie istorikai mano, kad finai, pasiekę Baltijos jūrą, jau ten radę nežinomos kilmės gyventojus ir juos greit nukariavę bei asimiliavę. Ir tik vėliau šią jūrą pasiekę baltai, kurie savo ruožtu finus asimiliavę ar nukariavę, didžiumą jų išstumdami į dabartinės Estijos sritis ir dar toliau.

III Suomių kalbos charakteristika

Danų filologas R. K. Rask 1834 metais šitaip aprašo suomių kalbą: "Suomių kalba turi dvi ryškias savybes: taisyklumą ir kaitomumą. Proporcingas balsių ir priebalsių pasiskirstymas žodyje kalbą daro nepaprastai skambų. Šiuo atveju suomių kalba prilygsta italų kalbai. Suomių kalba yra panaši į danų kalbą tuo, kad abi šios kalbos neturi sibi-lantinių (snypščiamųjų) bei aspiratinių garsų, kuriais pasižymi slavų kalbos. Kaip prancūzų ir islandų kalbos, suomių kalba turi pastovų kirtį. Nepaisant jos linksnių skaičiaus ir veiksmažodinių formų įvairovumo, suomių gramatika daug taisyklingesnė negu lotynų ir todėl gali būti įsimenama su mažesnėmis pastangomis. Suomių kalba gali prilygti graikų ir vokiečių kalboms savo darybiškumu (derivatyvais) bei priekų įvairumu". Savo gramatinę ir fonetinę struktūrą suomių kalba yra tipiškai ugrofinų kalba ir gal geriausiai atstovauja ugrofinų prokalbei.

Manoma, kad ugrofinų prokalbė buvusi aglutinatyvinė. Tačiau suomių kalba šiandien yra smarkiai kaitoma. Iš visų finų kalbų ji yra labiausiai pažengusi. Daiktavardžiai linksniuojami penki skoliniais suomių kalboje yra kulta (Gold - auksas), peltos (Feld - laukas), lammās (Lammavinėlis)...

Finai yra pasiskolinę kelis žodžius ir iš indoiranėnų, kai šie dar nebuvo suskilę. Indoiranėnai atsiskyrė nuo indoeuropiečių prokalbės vieni iš pirmųjų. Taigi finai turėjo kadaise gyventi jų kaimynystėje.

Kadangi lietuvių yra padarę didelę įtaką vakariniams finams tiek savo kalba, tiek savo kultūra, tai nėra abejonės, kad tarp abiejų glaudžiai santykiaujančių tautų turėjo būti ir mišrių vedybų. Tačiau tiksliai nustatyti, kiek finai (suomiai ir estai) yra lietuvių paveikti rasiniu atžvilgiu, tuo tarpu sunku pasakyti. Kai kurie istorikai mano, kad finai, pasiekę Baltijos jūrą, jau ten radę nežinomos kilmės gyventojus ir juos greit nukariavę bei asimiliavę. Ir tik vėliau šią jūrą pasiekę baltai, kurie savo ruožtu finus asimiliavę ar nukariavę, didžiumą jų išstumdami į dabartinės Estijos sritis ir dar toliau.

J. TININIS

lės, išskyrus vengrus, šiandien yra išsimėčiusios daugiausiai po europinės Rusijos šiaurę ir tuojau į rytus nuo Uralo: Sibire, prie Obės, — ostiakai; abiejose Uralo pusėse — vogulai; į rytus nuo vogulų — sirjeniai (ties Pečiora); į pietus nuo sirjenių — votiakai; vakarus nuo Kazanės, šiauriniame Volgos krante — čeremisai, ties Oka ir Suna — mordvinai; lapiai — šiaurinėse Suomijos, Rusijos bei Švedijos srityse.

Lietuvių įtaka finams

Finai, priešistoriniais laikais suėjo į sąlytį su lietuvių, buvo mažiau kultūringi. "Sąlytis su baltų tautomis labai smarkiai pakėlė Pabaltijo finų" civilizacijos lygį. Išplėtė gyvulių auginimą; išmokta užveisti daug naujų augalų; padaryta pažanga namų statyboje. Šios (baltų) tautos išmokė finus lavininkystės ir naudojimosi burėmis".

Artimas finų ir lietuvių santykiavimas dar matyti iš to, kad finai daugelį savo bendrinių žodžių pakeitė lietuviškais. Pavyzdžiui, jie pasiskolino žodį taivas žymėti dangui, o taip pat ir grausmo dievą Perkūną išreiškė velniu, kuris suomiškai yra perkele.

Kultūriniai, žodžiai, pasiskolinti iš lietuvių, rodo, kiek daug finai išmoko iš savo kaimynų. Toliau žodžių kaip laiva (laivas), purje (burė), silta (tiltas), viela (vilna), paimen (piemu), herne (žirnis), pasiskolinimas aiškiai rodo materialinės kultūros pažangą. O tokie žodžiai kaip heimo (šeima), kuningas (karalius) rodo pažangesnės visuomeninės santvarkos pažinimą. "Kai finai persikėlė į Suomiją" tiek jų materialinė kultūra, tiek pati kalba buvo smarkiai paveikta jų buvusių kaimynų liet. Pažymėtina, kad daug bendro yra tarp suomių ir lietuvių tautosakų. Ypač tai matyti iš vestuvinių dainų bei raudų.

Vakariniams finams nemažą įtaką yra darę ir senovės germanai prieš 2000 metų. Iš jų finai išmoko karo amato. Pvz. germaniški skoliniai suomių kalboje yra kulta (Gold - auksas), peltos (Feld - laukas), lammās (Lammavinėlis)...

Finai yra pasiskolinę kelis žodžius ir iš indoiranėnų, kai šie dar nebuvo suskilę. Indoiranėnai atsiskyrė nuo indoeuropiečių prokalbės vieni iš pirmųjų. Taigi finai turėjo kadaise gyventi jų kaimynystėje.

Kadangi lietuvių yra padarę didelę įtaką vakariniams finams tiek savo kalba, tiek savo kultūra, tai nėra abejonės, kad tarp abiejų glaudžiai santykiaujančių tautų turėjo būti ir mišrių vedybų. Tačiau tiksliai nustatyti, kiek finai (suomiai ir estai) yra lietuvių paveikti rasiniu atžvilgiu, tuo tarpu sunku pasakyti. Kai kurie istorikai mano, kad finai, pasiekę Baltijos jūrą, jau ten radę nežinomos kilmės gyventojus ir juos greit nukariavę bei asimiliavę. Ir tik vėliau šią jūrą pasiekę baltai, kurie savo ruožtu finus asimiliavę ar nukariavę, didžiumą jų išstumdami į dabartinės Estijos sritis ir dar toliau.

III

ti į lietuvių kalbą, tad tenka juos čia išvardyti lotyniškai: 1. nominativus, 2. partitivus, 3. genitivus, 4. inessivus, 5. elativus, 6. illativus, 7. adessivus, 8. ablative, 9. allativus, 10. abessivus, 11. prolativus, 12. translative, 13. essivus, 14. commitativus, 15. instructivus.

Suomių kalba pasižymi priebalsių negausumu; jų yra tik 13: d, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v; iš jų g ir d niekad nestovi žodžio pradžioje tikrai suomiškuose žodžiuose. Joks suomių kalbos žodis negali prasidėti dviem priebalsėmis. O svetimžodžiai su dviem ar daugiau priebalsių, patekę į suomių kalbą, visuomet praranda vieną arba abiejus priebalses. Pvz. švedų strand — suomių ranta; d yra atsiradusi tik paskutiniuosiuose laikais; vidury žodžio ją visuomet atstoja t; g, išskyrus svetimžodžius, randama tik junginy ug. Prokalbė yra turėjusi tik 10 ar 11 priebalsių. Tik pastarųjų laikų svetimžodžiai, patekę į suomių kalbą, gali prasidėti su dviem priebalsėmis.

Suomių kalboje yra 8 balsės: a, ä, e, i, o, ö, u, y (ü) ir 16 dvibalsių, kurios randamos tik pirmame žodžio skiemeny (išskyrus tuos dvibalsius, kurie baigiasi garsu i). K prieš t, d, n, virsta h, n po l, n, s asimiliuojasi.

Tiek balsės, tiek priebalsės gali būti ilgos ir trumpos. Ilgumas žymimas jų sudvigubinimu. Pažymėtina, kad suomių kalba a) neturi gramatinių giminių, t. y. atskirų galūnių žymėti vyriškai giminei, b) kaitymas vyksta priešagų pagalba, c) balsiai žodyje yra pasiskirstę pagal tam tikrą tvarką, arba vadinamąjį balsių harmonijos dėsnį, būtent: kietosios balsės (a, o, u) ir minkštosios (ä, ö, y) negali drauge būti tame pačiame žodyje.

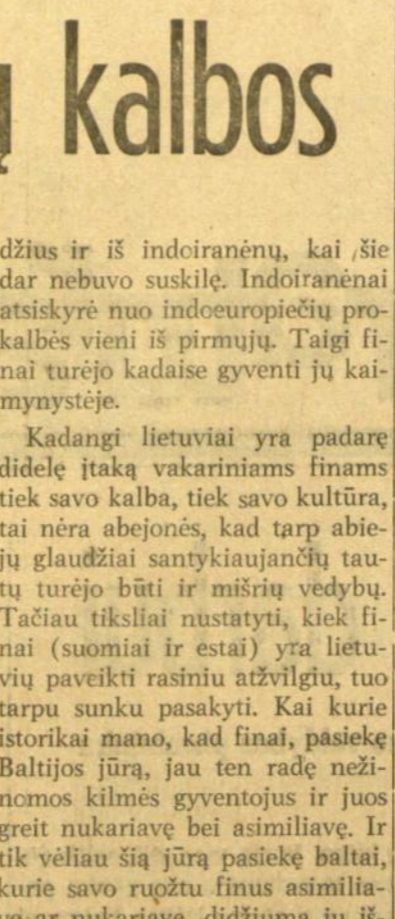
Raidžių ir žodžių ištaramas labai lengvas. Viena raidė — vienas garsas, kirtis ant pirmo skiemens.

Bendračių yra penkios rūšys ir jos sudaromos dviem priešagų pagalba: ta ir ma, kurios gali pavirsti atitinkamomis balsėmis.

Savo gramatinę struktūrą suomių kalba labai skiriasi nuo indoeuropiečių kalbų. Iš visų Europos kalbų, išskyrus gal tik baskų kalbą, ji yra bene sunkiausia išmokti.

Estų kalboje yra tik vienuolika linksnių. Nors ji kai kuriais atvejais yra išlaikiusi senesnių formų negu suomių kalba, bet, apskritai, suomių kalba pasižymi didesniu archaizumu. Todėl ir lietuviškųjų skolinių tyrinėjimui ji kur kas geriau tinka.

Be suomių ir estų kalbų, lietuviškųjų skolinių randame karelių kalboje (suomių dialektas), vespių, votijų ir livių kalbose, kurios

Juozas Sodačis Pagarčio žiedas (lino raižinys) Iš mūsų grafikų parodos Clevelande, naujosios parapijos salėje, lapkričio mėn. 28-29 d.

ti į lietuvių kalbą, tad tenka juos čia išvardyti lotyniškai: 1. nominativus, 2. partitivus, 3. genitivus, 4. inessivus, 5. elativus, 6. illativus, 7. adessivus, 8. ablative, 9. allativus, 10. abessivus, 11. prolativus, 12. translative, 13. essivus, 14. commitativus, 15. instructivus.

Suomių kalba pasižymi priebalsių negausumu; jų yra tik 13: d, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v; iš jų g ir d niekad nestovi žodžio pradžioje tikrai suomiškuose žodžiuose. Joks suomių kalbos žodis negali prasidėti dviem priebalsėmis. O svetimžodžiai su dviem ar daugiau priebalsių, patekę į suomių kalbą, visuomet praranda vieną arba abiejus priebalses. Pvz. švedų strand — suomių ranta; d yra atsiradusi tik paskutiniuosiuose laikais; vidury žodžio ją visuomet atstoja t; g, išskyrus svetimžodžius, randama tik junginy ug. Prokalbė yra turėjusi tik 10 ar 11 priebalsių. Tik pastarųjų laikų svetimžodžiai, patekę į suomių kalbą, gali prasidėti su dviem priebalsėmis.

Suomių kalboje yra 8 balsės: a, ä, e, i, o, ö, u, y (ü) ir 16 dvibalsių, kurios randamos tik pirmame žodžio skiemeny (išskyrus tuos dvibalsius, kurie baigiasi garsu i). K prieš t, d, n, virsta h, n po l, n, s asimiliuojasi.

Tiek balsės, tiek priebalsės gali būti ilgos ir trumpos. Ilgumas žymimas jų sudvigubinimu. Pažymėtina, kad suomių kalba a) neturi gramatinių giminių, t. y. atskirų galūnių žymėti vyriškai giminei, b) kaitymas vyksta priešagų pagalba, c) balsiai žodyje yra pasiskirstę pagal tam tikrą tvarką, arba vadinamąjį balsių harmonijos dėsnį, būtent: kietosios balsės (a, o, u) ir minkštosios (ä, ö, y) negali drauge būti tame pačiame žodyje.

Raidžių ir žodžių ištaramas labai lengvas. Viena raidė — vienas garsas, kirtis ant pirmo skiemens.

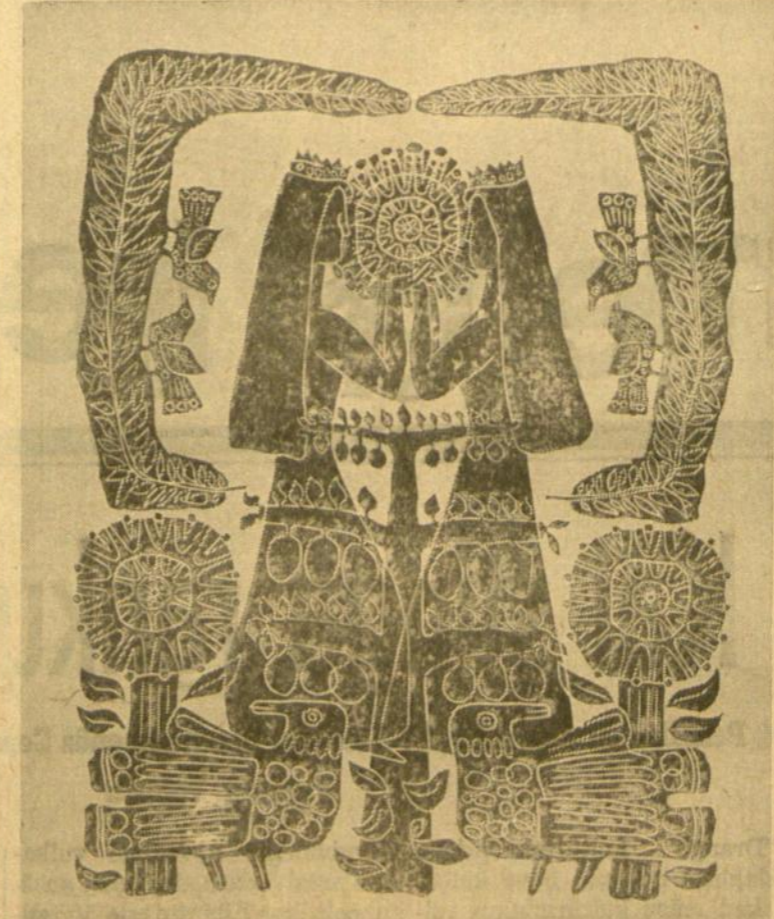
Bendračių yra penkios rūšys ir jos sudaromos dviem priešagų pagalba: ta ir ma, kurios gali pavirsti atitinkamomis balsėmis.

Savo gramatinę struktūrą suomių kalba labai skiriasi nuo indoeuropiečių kalbų. Iš visų Europos kalbų, išskyrus gal tik baskų kalbą, ji yra bene sunkiausia išmokti.

Estų kalboje yra tik vienuolika linksnių. Nors ji kai kuriais atvejais yra išlaikiusi senesnių formų negu suomių kalba, bet, apskritai, suomių kalba pasižymi didesniu archaizumu. Todėl ir lietuviškųjų skolinių tyrinėjimui ji kur kas geriau tinka.

Be suomių ir estų kalbų, lietuviškųjų skolinių randame karelių kalboje (suomių dialektas), vespių, votijų ir livių kalbose, kurios

ties, išskyrus vengrus, šiandien yra išsimėčiusios daugiausiai po europinės Rusijos šiaurę ir tuojau į rytus nuo Uralo: Sibire, prie Obės, — ostiakai; abiejose Uralo pusėse — vogulai; į rytus nuo vogulų — sirjeniai (ties Pečiora); į pietus nuo sirjenių — votiakai; vakarus nuo Kazanės, šiauriniame Volgos krante — čeremisai, ties Oka ir Suna — mordvinai; lapiai — šiaurinėse Suomijos, Rusijos bei Švedijos srityse.

Juozas Sodačis Pagarčio žiedas (lino raižinys) Iš mūsų grafikų parodos Clevelande, naujosios parapijos salėje, lapkričio mėn. 28-29 d.

ti į lietuvių kalbą, tad tenka juos čia išvardyti lotyniškai: 1. nominativus, 2. partitivus, 3. genitivus, 4. inessivus, 5. elativus, 6. illativus, 7. adessivus, 8. ablative, 9. allativus, 10. abessivus, 11. prolativus, 12. translative, 13. essivus, 14. commitativus, 15. instructivus.

Suomių kalba pasižymi priebalsių negausumu; jų yra tik 13: d, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v; iš jų g ir d niekad nestovi žodžio pradžioje tikrai suomiškuose žodžiuose. Joks suomių kalbos žodis negali prasidėti dviem priebalsėmis. O svetimžodžiai su dviem ar daugiau priebalsių, patekę į suomių kalbą, visuomet praranda vieną arba abiejus priebalses. Pvz. švedų strand — suomių ranta; d yra atsiradusi tik paskutiniuosiuose laikais; vidury žodžio ją visuomet atstoja t; g, išskyrus svetimžodžius, randama tik junginy ug. Prokalbė yra turėjusi tik 10 ar 11 priebalsių. Tik pastarųjų laikų svetimžodžiai, patekę į suomių kalbą, gali prasidėti su dviem priebalsėmis.

Suomių kalboje yra 8 balsės: a, ä, e, i, o, ö, u, y (ü) ir 16 dvibalsių, kurios randamos tik pirmame žodžio skiemeny (išskyrus tuos dvibalsius, kurie baigiasi garsu i). K prieš t, d, n, virsta h, n po l, n, s asimiliuojasi.

Tiek balsės, tiek priebalsės gali būti ilgos ir trumpos. Ilgumas žymimas jų sudvigubinimu. Pažymėtina, kad suomių kalba a) neturi gramatinių giminių, t. y. atskirų galūnių žymėti vyriškai giminei, b) kaitymas vyksta priešagų pagalba, c) balsiai žodyje yra pasiskirstę pagal tam tikrą tvarką, arba vadinamąjį balsių harmonijos dėsnį, būtent: kietosios balsės (a, o, u) ir minkštosios (ä, ö, y) negali drauge būti tame pačiame žodyje.

Raidžių ir žodžių ištaramas labai lengvas. Viena raidė — vienas garsas, kirtis ant pirmo skiemens.

Bendračių yra penkios rūšys ir jos sudaromos dviem priešagų pagalba: ta ir ma, kurios gali pavirsti atitinkamomis balsėmis.

Savo gramatinę struktūrą suomių kalba labai skiriasi nuo indoeuropiečių kalbų. Iš visų Europos kalbų, išskyrus gal tik baskų kalbą, ji yra bene sunkiausia išmokti.

Estų kalboje yra tik vienuolika linksnių. Nors ji kai kuriais atvejais yra išlaikiusi senesnių formų negu suomių kalba, bet, apskritai, suomių kalba pasižymi didesniu archaizumu. Todėl ir lietuviškųjų skolinių tyrinėjimui ji kur kas geriau tinka.

Be suomių ir estų kalbų, lietuviškųjų skolinių randame karelių kalboje (suomių dialektas), vespių, votijų ir livių kalbose, kurios

ties, išskyrus vengrus, šiandien yra išsimėčiusios daugiausiai po europinės Rusijos šiaurę ir tuojau į rytus nuo Uralo: Sibire, prie Obės, — ostiakai; abiejose Uralo pusėse — vogulai; į rytus nuo vogulų — sirjeniai (ties Pečiora); į pietus nuo sirjenių — votiakai; vakarus nuo Kazanės, šiauriniame Volgos krante — čeremisai, ties Oka ir Suna — mordvinai; lapiai — šiaurinėse Suomijos, Rusijos bei Švedijos srityse.

Kai stinga rankų darbui

(Atkelta iš 1 psl.)
 riais klubais ir pinigais pavieniais žmonėmis. Ar visos lietuvių rankose turimas pinigai pakankamai talkina mūsų šio nykštėms ir visai tautai savo rezultate išiekančioms kultūrinėms pastangoms; kaip ir kur labiausiai reikėtų tą piniginę talką nukreipti?
 — Lietuvių fondas — mūsų kultūrinio gyvenimo finansinis pagrindas. Kultūros fondas — lituanistinio švietimo atrama. Atrodytų, kad šis nusistatymas turėtų likti ir toliau. Tačiau pinigų niekad nepakaks, tad bandome jų rasti ir kitoje mūsų tvoros pusėje. Philadelphiaje, dr. adv. A. Navasaičio rūpesčiu tik neseniai buvo inkorporuota Amerikos lietuvių švietimo ir kultūros sąjunga (Lith. - Am. Educational Cultural Association), kurios tikslas — finansinės paramos ieškojimas federaliniuose ir valstijų fonduose lituanistiniam švietimui ir lietuviškajai kultūrai. Kaip vyks, matysime, tačiau šis vienetas jau tapo tam tikru teisiniu raktu, kuriuo bus mėginama praversti kai kurių netuščių išdų sunkiai užslėgtas duris. Šia patirtimi nesunkiai naudosis JAV LB CV, nes dr. Navasaitis yra jos narys.

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
 2454 West 71st Street
 (71-os ir Campbell Ave. kampas)
 Pirm. ir penkt. 2 — 8 p. p.
 Antr. ir ketv. 9 — 11 v. v.
 r. 4-8 p. p. Šeštad. 9 v. r. Iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS
 OPTOMETRISTAS
 Kalba Lietuviškai
 2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
 Tūrinė akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
 Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
 5159 South Damen Avenue
 Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
 Valandos tik pagal susitarimą.
 Trečiadieniai uždaryti.
 Telef. — 423-2660

DR. E. RINGUS
 RENTGENOLOGAS
 9760 South Kedzie Avenue
 Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. Iki 9 v. v. Treč. ir šeštad. 8 v. r. Iki 3 val. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
 SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
 2745 West 69th Street
 Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos —
 Prilima ligonius tiksliai susitarus —
 (by appointment) only

DR. LEONAS SEIBUTIS
 Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
 Ofisas 2656 W. 63rd St.
 Val.: antrad. nuo 1 - 4 popiet, ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare
 Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 Adresas: 4255 W. 63rd Street
 Ofiso tel. REliance 5-1110
 Rez. GRovellhill 6-0617
 Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. Ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 Bendra praktika ir chirurgija
 Ofisas 2750 W. 71st Street
 Telefonas 925-8296
 Valandos: 2-8 v. v., penktad. 10-11 v. r., 2-8 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vak. taro. Sekmad. ir trečiad. uždaryta
 Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 Bendra praktika ir moterų ligos
 Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
 Tel. PRospect 8-1223
 Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 5-6195
DR. V. TUMASONIS
 CHIRURGAS
 2454 West 71st Street
 Prilimėja ligonius tik susitarus
 Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta
 Tel. PRospect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
 (VASKAS)
 GYDYTOJA IR CHIRURGE
 6648 South Aubrey Avenue
 Val. pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak. penkt. ir šeštad. 2-4, popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą
 Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150

DR. F. C. WINSKUNAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 3107 West 71st Street
 Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 6449 South Pulaski Road
 Ofiso tel. 767-3141 Namų 636-1856
 Val.: pirmad. antrad., penktad. 1-4 ir 5-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakare. Šeštadieniai 11-1 val. popiet.

Juozas Sodačis Eglė Žalė (lino raižinys) Iš lietuvių grafikų parodos Clevelande, lapkričio 28-29 d.

Juozas Sodačis Eglė Žalė (lino raižinys) Iš lietuvių grafikų parodos Clevelande, lapkričio 28-29 d.

Juozas Sodačis Eglė Žalė (lino raižinys) Iš lietuvių grafikų parodos Clevelande, lapkričio 28-29 d.

Perskaite "Draugą", duokite kitiems pasiskaityti.

Perskaite "Draugą", duokite kitiems pasiskaityti.

Perskaite "Draugą", duokite kitiems pasiskaityti.

Tarp didelės vilties ir pavoju

Bažnyčios tragika naujoje Antano Maceinos knygoje "Bažnyčia ir pasaulis"

A. BALTINIS

Antanas Maceina. **BAŽNYČIA IR PASAULIS.** Bažnytinio gyvenimo kaita po II Vatikano susirinkimo. Kritinis skerspjūvis. Išeido Vakarų Europos Lietuvių sielovada. Aplanką piešė Kazys Veselka. Spaudė "Draugo" spaustuve, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60620. Knyga yra 160 psl., kaina \$2.00, gaunama "Drauge".

I Klausimo nustatymas ir sprendimo gairės.

II Vatikano susirinkimas buvo sušauktas Bažnyčiai atnaujinti: "Šio susirinkimo nutarimai turi nuskaidrinti "žmonių širdis", sustiprinti jas "krikščioniškosios išminties šviesa" ir persunkti iki gelmių visas jų veikimo sritis (11 p.)." Susirinkimas tad yra siekimas, gėrio, tobulumo Bažnyčioje. Ir kiek šis siekimas yra realizuojamas, tiek artėjama į jį. Ar galima tad įsivaizduoti, kad šis gėrio ir tobulybės siekimas gali atnešti blogį, katastrofą ar sudužimą?

Paliečiant šį klausimą, pirmiausia galima pabrėžti, kad žmogaus igimtis tobulumo ir gėrio troškimas ir jo siekimas nėra jau toks paprastas ir nedviprasmiškas dalykas, kaip iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti. Tai, priešingai, dažnai visai sudėtingas dalykas, susijęs su neapramatytomis išdavam ir šalutiniais reiškiniais, kurie gali būti priežastimi visai priešingų rezultatų, negu pradžioje buvo norėta.

Šį labai sudėtingą ir svarbų klausimą Antanas Maceina nagrinėja savo naujai parašytoje knygoje "Bažnyčia ir pasaulis". Šiam klausimui išspręsti pirmiausia būtina nustatyti pačią problemą, iš kur kyla Bažnyčios tragika. Maceina tad knygos pradžioje ir nustato Bažnyčios tragikos priežastį. Bažnyčios tragika kyla iš Bažnyčios esminės būsenos, būti ne iš pasaulio ir sykiu eiti į pasaulį (18 p.). Tai labai teisingas problemos nustatymas ir Bažnyčios tragikos esmės suvokimas, ir jis įgalina autorių dalykiškai vertinti "pažangiuosius" ir "atžangiuosius" sąjūdžius Bažnyčioje, jos

šandienėjimą, demokratėjimo ir tautėjimo kryptį ir jos vietą pasauly.

Šiam Bažnyčios tragiškumui pasaulį paryškinti ir pažangiųjų ir atžangiųjų vienašališkumams išskirti, Maceina paima celibato klausimą Bažnyčioje. Autorius pabrėžia, "kad celibatas ir kunigystė vienas su kitu esmėje nesisiūdo" (27 p.). Vakarų Bažnyčioje celibatas buvo įvestas, kad kunigas nebūtų pasidalinęs, galėtų visas atsiduoti savo gnomiesiems, būti atviras Dievui ir siekti šventumo. Iš kitos pusės, celibatas ativeria kunigą nuo pasauliečių tarsi kokia siena, kunigas negali jų pilnai suprasti, ypač moterystės ir šeimos rūpesčiuose, vedęs kunigas tad galėtų būti geresnis sielovadis. Tačiau būti tikru sielovadžiu neužtenka tik eiti į žmones ir juos suprasti, "bet reikia dar aukštesnės žmogiškosios vertės", kuria vadovaujantieji galėtų pasitikėti (32 p.). Gyvenime gi pasirodo, kad celibatinis vienišumas daro kunigą ne tik atvirą Dievui, bet ir pasauliui, o vedęs kunigas, šeimos nelaimių ištiktas, gali prarasti pasitikėjimą žmonėse ir susilpninti savo, kaip sielovadžio, vertę.

Autorius čia ryškiai parodo kunigo tragiką pasauliui, kad celibatas priveda prie priešingų rezultatų, negu buvo pradžioje norėta. Jis celibatą čia svarsto tik kaip pavyzdį krikščioniškojo gyvenimo tragikai pavaizduoti, neliesdamas jo palikimo ar panaikini-mo reikalo.

2. Bažnyčios mokslo skelbimas turi atitikti dabarties reikalavimus.

Kad Bažnyčia skelbtų savo mokslą moderniajam žmogui suprantamu ir priimtiniu būdu, buvo svarbiausias II Vatikano susirinkimo nutarimas, paliečias visas bažnytinio gyvenimo ir veiklos sritis. Autorius itališkai žodį "aggiornamento" verčia lietuviš-

kai "šiandienėjimu", kuris gerai išreiškia šio svarbaus žodžio prasmę. Pagal autorių "Bažnyčia turinti būti šiandieninė, gyventi dabartinio žmogaus rūpesčiais, kal-

Paulius Augius. Nuo šio žymaus mūsų grafiko mirties š. m. gruodžio mėn. 7 d. sueina dešimt metų.

bant jo kalba, mąstant jo mąstysena (39 p.). Tai iš tikro geras šio žodžio vertimas.

Autorius trumpais ir preciziškais žodžiais parodo, kad Bažnyčia šiandienėje visais laikais, bet šis šiandienėjimas susiduria su dideliais sunkumais, nes "nėra vienos pasauliui ir tuo pačiu Baž-

nyčiai šiandienos", ne visas galima Bažnyčioje susiandieninti", negalima paversti tikrų Evangelijos įvykių idėjomis ir tuo iškreipti Apreiškimo turinį, ir visas pasaulis yra pikto persunktas, kurio blogus pavidalus gali Bažnyčia pasisavinti.

Visą šią Bažnyčios šiandienėjimo tragiką autorius išvedė iš religijos ir kultūros santykių: "Kultūra sudaro atramą arba, kaip St. Salkauskis sakydavo, medžiagą religijos rūmams (47 p.)." Yra kultūros filosofų, kurie religiją suveda į kultūrą, yra ir tokių, kurie religiją ir kultūrą laiko priešingais, nesuderinamais dalykais.

ANT AŽUOLO SLENKSČIO

KAZYS BRADŪNAS

POETO GIMTADIENIS

Paskutiniai Mažvydo kauka! Sūpuoja naujagimio lopšį Ir valgo su Angelu Sargu Juodą, lietuvišką duoną,

O graikų hegzametro mūza Sėdi ant ažuolo slenkščio Ir šypsodama klauso Skambios, lyg girdėtos, kalbos...

KELIONĖJE

Žemėlapiuos žemynų tuštuma... O gal tik mano akys anka? Kur tėviškės bevardė aukštuma? Paduok, vedly, man šaltą ranką —

Aš noriu jaust velėnos vėsa, Krūtinę šiaurės kauburių — Jau vakaro pamėnai blėsta, O aš nakvynės neturiu...

PRIE LIETUVISKOS TVOROS

Zinau, jog niekur nenuėjom Su Donelaičiu nuo lietuviškos tvoros, Net ir atominių sprogimų vėjo Klausydami lyg vakaro audros.

Gal ir jausmai tie patys ilko Po metų sužiedėjusia pluta, Todėl ir nekeliu poezijos vaivalko — Tegu jinai palieka nebaigta...

(Iš tik ką išėjusios knygos "Donelaičio kapas". Jos pristatymas — poezijos vakaras įvyks gruodžio 5 d. Los Angeles, Šv. Kazimiero parapijos salėje. Knyga išleido Mykolas Morkūnas Chicagoje).

A. Maceina religiją skiria nuo kultūros, tačiau kultūrą laiko religijos atrama. Ar religijai tokia kultūros atrama reikalinga? Religija savo esmėje yra nepriklausoma nuo jokios kultūros. Autorius labai teisingai sako: "Krikščionybė yra laisvas Dievo nusileidimas į žmogaus prigimtį, todėl neturįs nieko bendro su kultūros pažanga ar asmens brendimu (98 p.)." Religija yra visuotinis žmogiškas reiškinys, kurį viena ar kita forma turi laukinės ar primityvios tautos, visi žmonės. Kai kultūra istorinėje tėkmėje susikuria, pirma jos eina religija laiko atžvilgiu, dalykiškai ir formuojančiai. Iš jokio kultūrinio veikimo negali ir nekyla religinis per-

gyvenimas. Religija yra nepriklausoma nuo kultūros ir nereikalinga kultūros nei kaip atramos, nei kaip pagrindo, nei kaip patiesinimo. Kultūra taip pat yra nepriklausoma nuo religijos ir pati turi savyje savo metodus, savo dėsnius, savo tikslus. Krikščionybė negali save tapatinti su jokia teologine ar filosofine sistema, su jokia pasaulėžiūra ar pasaulėvaizdžiu, su jokia kultūra apskritai. II Vatikano susirinkimas todėl ir ragina padaryti iš to galutinę išvadą, perimti Evangelijos mąstymo išraiškos būdą ir išnaudoti Šv. Rašto antgamtinį turinį religijos rūmams statyti. Atsiunčiamas religijoje yra reformos (Nukelta į 4 pusl.)

Laiškas kunigaikščiui Radvilai

(Iš "Vieverių kronikų")

KAZYS ALMENAS

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio) Tiek girtas, kad to svarbos jis nesuvoktu, tai ubagas dar nebuvo.

— Tas laiškas — mano sprandas, Panie, — sakė jis, tapnodamas terbą. — Kad ir keliais, bet nunešiu... Kad jis devintan pragaran prasmegtu, tas laiškas...

Dvi likusias iki ketvirtadienio dienas Svėris praleido, it drugio krečiamas. Jo rankos virpėjo, jį suimdavo šalti ir po to karšti šiurpuliai, trūkčiojo kairės akies vokas. Jis pabudavo iš miego, kažką kliebėdamas, ir po pirmos tokios nakties žmona taip išsigando, jog pasiėmusi kartu sūnų, išvyko pas tėvus.

Trečiadienio naktį Svėris apsiraimo. Apie ketvirtą valandą jis pabalnojo kumelę. Buvo jaunas mėnuo, bet naktis buvo skaidri ir, pažįstant kelią, buvo įmanoma keliauti. Po arklio kanopomis, tarsi smulkus aižantis stiklas, traškėjo pirmosios šalnos aprauktos vėlyvo rudens balos. Po dviejų valandų joki-mo dar nepradėjus aušti, jis pasiekė Skaudvilės lankas. Kairėje dunksojo Raudonės giria. Ten, kur nusileidžiantis miškingas šlaitas su-

sitiko su Skaudvilės lankų lyguma, turėjo būti ir senoji Sidabravos kaimo vietovė. Dar truputį pajojus, prieš pamažu rytmečio žara nuskaidrinamą dangų iškišo vienišas, masyvus Sidabravos bažnyčios bokštas.

Svėris nušoko nuo arklio, pavadėjęs kiek nuo kelio, priėjo jį tarp krūmų ir emė atsargiai slinkti bažnyčios griuvėsių link. Jo planas buvo paprastas. Reikėjo pasislėpti kur nors tarp griuvėsių ir augmenijos ir laukti atvykstančio iš Sraujos dvaro pasiuntinio. Pasiuntinio, kurį kartu su savim atveš penkis tūkstančius auksinų. Ir ne tik pinigų jis atneš, bet ir mirties nuosprendį Suchockiui, atpirkimą už jo paniekintą, į purvą sutryptą svajones.

Svėris pasibrovė pro šiuo metų laiku jau nuogas, bet tankiai suaugusias krūmų šakas ir pasiekė bažnyčios mūrą. Tarsi kokios niūrios pilies kuoras kilo virš medžių per švedkarius sunaikintos bažnyčios bokštas. Pačiame jo viršuje staiga skardžiai sukrankė varna. Svėris išsigandintas susigūžė. Prilaikydamas kvapą jis klausėsi. Varna sukrankė vėl, ir jos tamsus šešėlis nusklendė į miško pusę. Svėris drąsiau atsistojo. Nieko dar čia negalėjo būti, jei

paukštį išbaidė jis. Perkopęs per priekines duris, užgožančias bokšto griuvėsių nuolaužas, jis nusileido į buvusios bažnyčios erdvę. Viduje augo tik žemi krūmai ir nuleipe, šalnos žemės dangą kyšojo suanglėję lubų ir stogo balkiai. Šičia pasislėpti nebuvo vietos. Gale buvo apvali niša, kurios viduryje stovėjo masyvus granito luitai. Tai ten kadaise buvo bažnyčios altorius. Nišos sienos buvo perkirtos aukštu, beveik iki pamato nusileidžiančių langu. Kuplios šermukšnių uogų kekės brovėsi pro langus į nišos vidų. Pamažu ryškėjančioje rytmečio šviesoje kekės atrodė dulsvai raudonos. Saugodamasis nepalikti pėdų, Svėris priėjo prie granito luitų, priėjo ir... sustingo vietoje, tarsi stabo ištiktas.

Maišas jau buvo atneštas! Tiesiai ant pajuodusių varnalėšų gulėjo sunkios gelumbės maišas, surištas balta virvute.

Svėris stovėjo ir, kaip kokiame baisiame sapne, nepajėgė judėti iš viso. Atrodė, kad šimtas akių iš visų pusių jį vėrė žvilgsniais. Su-kauptas pastangas, jis apsisuko. Nieko nebuvo aplinkui... Mūrai, pajudę varnalėšų lapai, raudonos šermukšnių kekės ir nieko kito. Tik tas storos gelumbės maišas, suveržtas balta virvute. Tada, kai atrodė, jog besidaužanti širdis susprogdins krūtinę, jis atgavo judėjimo galią. Pašoko į priekį, sugriebė maišą ir, nepaisydamas šermukšnių brūzgynų, prasplėšė pro aukštuosius langus laukan. Jis spaudė abiem rankom maišą prie krūtinės ir, panarinęs galvą, laužėsi pro krūmus.

— Ji skubėjo, skubėjo, — kartojo jis sau,

— skubėjo gelbėti tą niekšą, skubėjo nešti man pinigų! Man! Man pinigų!

Atrodė taip toli toli iki lomos, kur pasiliko paslėptas arklys. Svėris pasilenkęs bėgo per šalnos sustingdytą žemę, bėgo jausdamas šiltą, apvalų maišo svorį rankose, nešdamas ne pinigų, o jam priklausančias, kančia užtarnautas svajones.

Dar paskutiniai krūmai priekyje. Jis pagaliau prasilaūžė, tada suprunktė jį atpažįstantis arklys. Svėris sustojo ir švokšdamas įtraukė orą.

— Nagi, skubate, Panie, — suskambo stauga balsas tiesiai už jo nugaros.

Svėris suriko iš išsigandęs ir apsisuko.

Prie krūmų stovėjo, lazda atsirėmęs, ubagas Kurkys.

— Atstok! Atstok! — virpėdamas iš baimės spiegė Svėris. — Atstok, arba užmušiu!

— Bet, Panie... — ubagas atsitraukė ketletą žingsnių ir pakėlė rankas prieš veidą. — Kas Jums?... Aš nieko... Aš tik...

Svėris mėslungiškai prispaudė maišą prie krūtinės.

— Seki manel.. Seki mane! —

— Oi, Panie, ne! Aš tik Jums norėjau parodyti...

— Ko sekį? Sakyk, arba!

— Aš... Aš tik einu šau rytmetį ir pamaciau jus jojant. Saukia, bet kad toli, negirdėjot.

— Meluojit!

— Kaip Dievas danguj, Panie... Mačiau, kad nuvedėt arklį nuo kelio, aš atėjau, sakau sau palauksiu, kol grįšit.

Ubagas stengėsi šypelti, bet jam tai sunkiai sekė.

— Ko lauki? Ko reikia tau?..

— Aš, mat, aš norėjau Jums parodyti... — skubėjo atsakyti nejuokais išsigandintas Kurkys. — Norėjau tik parodyti laišką Jums... Tos ten Suchockienės laišką...

— Laišką? Kam skirtą laišką? — Pirmutinis nuogo išgąščio momentas buvo praėjęs, ir Svėrio balsas skambėjo žmogiškiau. — Kam siųstą laišką?

— A kaipgi... Tiems! — mostelėjo girios pusėn Kurkys.

— Ką? Tai tu nunešei to laišką? Dar nunešei?

— Panie! — ubagas priėjo arčiau. — Ar mano sprandas man nemielas? Nunešiau tą pačią dieną! Tai Bartkaus gauja, Panie... — užbaigė jis pašnibždom.

— Palauk, palauk... — Svėris papurtė galvą, bandydamas ją bent kiek prablaivinti. Kažkur čia vis dėlto turėjo būti aiškumas. — Tą laišką tau davė Suchockienė?

Ubagas palingavo galvą:

— Taip. Pati ponia.

— O ką ji sakė? Buvo išsigandus? Apsiverkus?

— Šitai keista, Panie, Jis irgi tą patį klausė...

— Kas jis?

— Nagi, tas žaliūkas, Miške. Aš nešu laišką iš ponios, tas vėl strakt priešais mane iš krūmų. Sakė: "Duok laišką!"

— Na ir?

— Panie! Aš tik jau duodu jam tą nelemtą laišką. Tai jis ir klausia, ką ponia darius, ar verkus? Ne man perprast ponias, bet verkt tai ana neverkė. Juokės veikiau.

(Nukelta į 4 pusl.)

Tarp didelės vilties ir pavoju

(Atkelta iš 3 pusl.)

macija — grįžimas atgal prie pirmųjų šaltinių.

Atsieti religiją nuo visokių jai nereikalingų atramų ir atremti ją tik į Dievą ir jos išraiškos šaltinį — Evangeliją ir duoti visiems mokslams pilną laisvę naudotis savo metodais ir siekti savo tikslų išlaisvins Bažnyčią nuo to šandienėjimo, kuris jai darosi tragiškas, nes žaloja jos turinį ir esmę.

3. Evangelija — Bažnyčios atsinaujinimo pamatas.

Kaip religija yra skirtinga nuo kultūros, taip ir religinis pažinimas yra skirtingas nuo filosofinio ir mokslinio pažinimo ir negali vienas kito pakeisti. Religijos tikslas — šventumas, filosofijos — išmintis, mokslų — pasaulio užvaldymas. Religinio žmogaus tipas yra šventasis, filosofijos — išmintingasis, o mokslų — tyrinėtojas. Socialinė religijos struktūra — Bažnyčia, filosofijos — mokykla, mokslų — mokslinė respublika. Filosofija ir mokslai tobulėja, žengdami į ateitį, religija, grįždama į praeitį, prie pirmųjų šaltinių.

Po II Vatikano susirinkimo Bažnyčios demokratėjimas yra grįžimas prie pirmųjų šaltinių, kada popiežius rinko visą vyskupai, o vyskupas kunigai ir net žmonės. Jei valdymas Bažnyčioje pagal Evangeliją yra tarnavimas, kaip gražiai autorius pabrėžia, tai svarbiausia pastatyti tokius vyresniusius, kurie tarnautų Bažnyčiai. Ir jei demokratinis parinkimo būdas leidžia geriau šį uždavinį atlikti, jį galima naudoti. Tačiau toks rinkimo būdas nėra kultūros atrama religijai, bet iš Evangelijos kylančio reikalavimo įvykdymas.

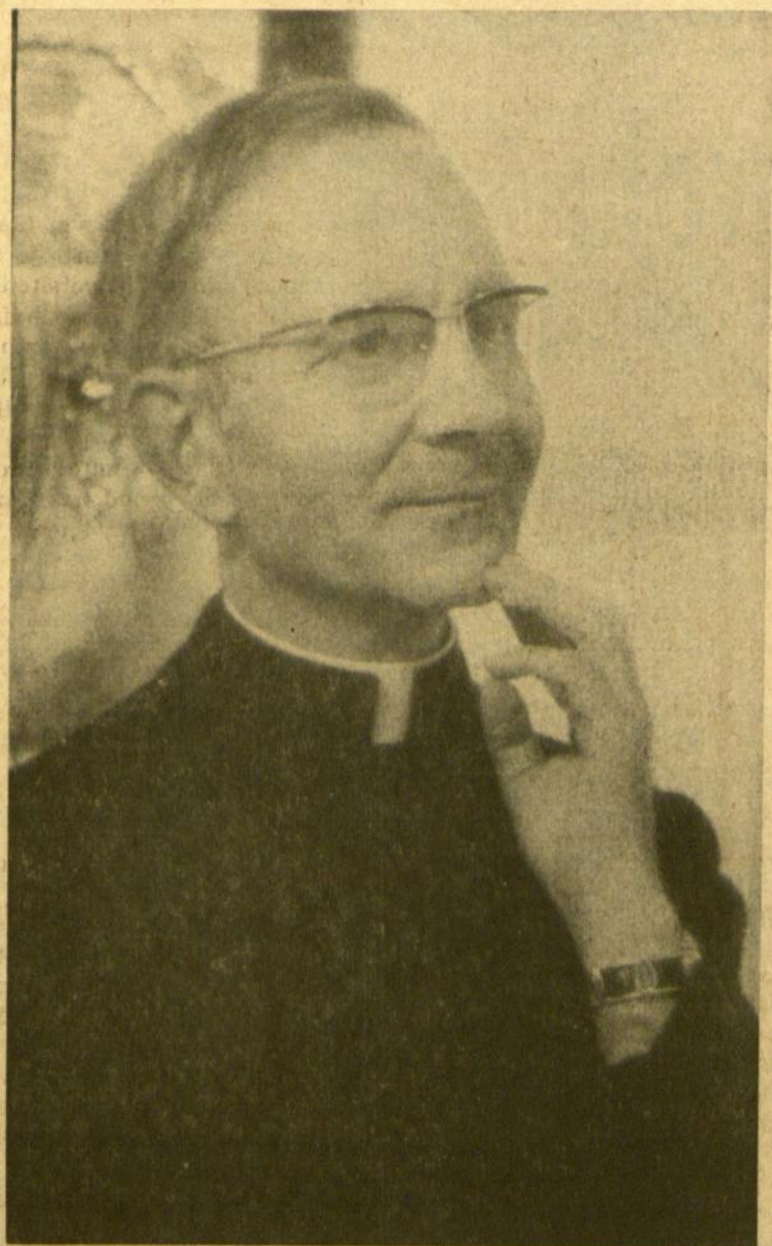
Bažnyčios tragiką autorius ryškiausiai iškelia jos tautėjime. Šis klausimas mums lietuviams labai svarbus, todėl Maceina jį plačiau ir vispusiškai nagrinėja ir prieina išvados, kad "Bažnyčios tautėjimas veda savaime į žmogaus nutautėjimą" (118 p.). Kad Bažnyčios tautėjimas gali vesti ir faktiškai veda atskirus žmones į nutautėjimą, tai rodo gyvenimas. Tačiau šis nutautėjimas kyla ne iš krikščionybės esmės ar iš jos reikšimosi tautinėmis formomis, o iš klaidingų supratimo patriotizmo. Vyskupas ar klebonas, varždamas tautines mažumas, dardamas jas "sveitimsaliais Bažnyčioje", atitolina jas nuo Dievo, neatlieka savo jautojavimo pareigų ir nusikalsta prieš Dievą ir prieš II Vatikano nutarimus. Neriekia bijoti, kad Bažnyčia, įsiliudama į pluralistinę kultūrą ir tautiškumą, suskiltų į skirtingas bažnyčias. Ji nėra organizacija šalia kitų organizacijų, bet die-

viškos kilmės, ne iš pasaulio, Mistinis Kristaus Kūnas ir stovi aukščiau visų kultūrų ir tautų ir negali pagal jas suskilti. Tokia, Bažnyčia veiktų į visas kultūras ir tautas, keisdama jas pagal Evangelijos dvasią, ir būtų pasaulio šviesa ir žemės druska moderniam gyvenime.

Iš šios Bažnyčios ir kultūros sąrangos išeinant, gal per griežta būtų teigti, "kad Dievas yra nereikalingas pasauliui veikti bei tvarkyti, bet Jis yra reikalingas pasauliui būti" (133p.). Toliau autorius kelia klausimą, ką galėtų Bažnyčia duoti kultūrai? "Šioje srityje Bažnyčia yra mažiausiai pasauliui reikalinga, nes be bendrų sielovadinių gairių ji čia negali nieko pasakyti, ko pasaulis nežinotų ar nevykdytų (138 p.)". Pagrindiniai Bažnyčios ir pasaulio santykiai nagrinėjami Pastoralinėje Konstitucijoje; ten kultūrai ir mokslams pripažįstama visiška laisvė kurti pagal savo dėsnius bei metodus. Bažnyčia nori būti su visa žmonija solidari ir bendradarbiauti. Visus laiko ženklus pažindama ir juos pagal Evangelijos šviesą aiškindama, ji klausimus nepaneigianti, bet j juos atsakanti, vietoj polemikos vartojanti dialogą, užuot kultūra viešpatauti, nori ją pašventinti. Išidama iš Evangelijos, ji gali ginti žmogaus vertę, jo laisvę ir teises, kovoti už visuomenės ir jos institucijų pagerinimą, už sveiką veržlumą ir visos žmoniškosios kūrybos dinamiką. Taip religija gali ir pasako labai daug kultūrai, ją visą amžinųjų vertybių šviesa nuskaidrindama, naujus kūrybos horizontus jai atskleisdama ir ją visą amžinybės žavesiu persunkdama.

Autorius pacituoja kom. partijos nuteistą ir iškeiktą rusų rašytoją Siniavskį: "Mes per ilgai galvojome apie žmogų. Jau laikas pagalvoti apie Dievą" (148 p.). "Tai gairė visam tolimesniajam Bažnyčios keliui", sako autorius. Galvodami apie Dievą, turime žmogų kildinti iš Dievo. Žmogaus santykis su Dievu yra religijos pagrindas: jis yra pirminis ir giliausias, todėl religija pirmą kartą ir pagrindinė žmogaus dvasios apraška, ir j ji yra kultūros pagrindas ir kultūros teismas. II Vatikano susirinkimas ejo šia kryptimi, todėl jis Bažnyčioje sudaro naują epochą ir nurodo kelią į Dievą.

A. Maceina savo knygoje "Bažnyčia ir pasaulis" realiai, kritiškai pažiūrėjo į šių nutarimų vykdymą ir iškėlė jų klystkelius. Jis nūstatė teisingas gaires, kad Bažnyčia ne iš pasaulio, bet turi eiti į pasaulį. Maceina pagal šį teisingą klausimą pastatyta ir vertina atžangiuosius ir pažangiuosius są-

Lietuvių Rašytojų draugijos pirmininkas poetas Leonardas Andriekus, O.F.M., gruodžio mėn. 12 d. atvyksta Chicago į šatriječių rengiamą Bernardo Brazdžio poezijos šventę — jo rinktinės poezijos knygos pristatymą. Rašytojų draugijos pirm. Leonardas Andriekus anoje iškilnėje kalbės apie Bernardo Brazdžio kūrybą. Pats Bern. Brazdžionis šventėje taipgi dalyvaus. Nuotr. V. Maželio

pažangininkai šiandienėjimą, demokratišumą ir tautėjimą padaro tikslais, o tikrąjį Bažnyčios tikslą — vesti žmones į išganymą pamiršta. Autorius per visą savo knygą rodo Bažnyčios tikrąjį tikslą, primindamas kad ji nėra iš pasaulio, ir knygos pabaigoje ištiesame skyriuje nustato tikrąją Bažnyčios vietą pasaulyje — vesti žmones prie Dievo.

Autorius labai nuosekliai praveda knygos pagrindinę mintį — Bažnyčios tragiką ir ją remia aiškiais įrodymais iš Bažnyčios istorijos, teologijos ir liturginės praktikos, tad susidaro labai aiškus vaizdas apie dabartinę Bažnyčios padėtį moderniam pasaulyje. Renesanso iškėlimas tik tas mintis, kurios mums atrodė svarbiausios, daug labai reikšmingų išvalgų teko praleisti, nes knyga labai turtinga jomis.

Knyga autorius skiria Ateitininkijos 60 m. sukakčiai paminėti, tačiau jį reikalinga visiems, kuriems rūpi Bažnyčios ateitis. Tai knyga, kuri retai pasirodo mūsų kalboje ir kuri savo aktualumu pralenkia visas kitas, nes jį liečia svarbiausią mūsų gyvenimo klausimą — kelią į Dievą.

Maceina savo raštais sudaro atskirą kvartalą mūsų kultūros rūmuose, o jo knyga "Bažnyčia ir pasaulis" šiame kvartale yra naujas didingas pastatas.

● Lietuvoje išleistas Vakarų rašytojų knygos: A. Mourois "Labą vakarą, brangioji" (25,000 egz. tiražu) ir dar prieškariniai metais Prano Mašoto išverstas H. Wells romanas "Pirmieji žmonės mėnulyje" (šios knygos tiražas — 15,000 egz.).

● Lietuvių liaudies kūryba laimi Anglijoje. Praėj. vasarą čia įvykiame tarptautiniame liaudies kūrybos konkurse dalyvavo iš Lietuvos atvykęs "Rasos" liaudies ansamblis. Jis laimėjo antrą vietą už liaudies dainų atlikimą ir

Suomių ir lietuvių kalbos

(Atkelta iš 2 pusl.)

suomių kalbą, virsta "aika". Štai dar daugiau panašių pavyzdžių: airo — ir aklas, plg. (ir palygink) vairas; aukko — atviruma, plg. laukas; umppu — pumpuras; apila — dobilas (iš dabilas); uoma — upės vaga, plg. loma.

Pradinė lietuvių priebalsė š ar ž suomių kalboje virsta į h. Pvz.: hako — eglės atžala, plg. šaka; halla — speigas, plg. šaltis; hanti — žąsis (iš žansis); haraka — šarka; harmaa — pilkas, plg. šarma; harras — karštas, plg. žara, žarija; hauli — šūvis, plg. šaulys; heinä — šienas, heinä — aika — šienavimo laikas; herta — širdis; hertakuningas — širdžių karalius; hukka — griuvsiai, plg. šukė; här-mä — šarma.

Pradinė i, lietuviškuose žodžiuose, patekusiuse i suomių kalbą, paprastai nepasikeičia. Pvz.: irti — irti (suirti). Taip pat ir pradinė j dažniausiai nesikeičia, išskyrus vieną kitą atvejį, kur ji virsta v. Pvz.: jo — jau; jopa — net, plg. juoba; jyvä — javas; jalki — pėdsakas, plg. velka; jälleen — vėlė.

Lietuvių k žodžio pradžioje paprastai nepasikeičia suomių kalboje; kiisseli — sutirštinta vaisių sunka, plg. kiselius; kaareva — lenktas, plg. kreivas, kaarna — lenktas, plg. kreivas; kaarna — karna; kulkuna — kurkinas; kauha — kaušas; kestää — ištvirti, plg. kešti.

Pasitaiko, kad suomių mūsų g. paverčia į k. pvz.: kappale — gabalas; keltainen — geltonas; keltava — gelbėti; kiivas — smarckus, plg. gyvas.

O štai eilė pavyzdžių, kur k nesikeičia: kinkku — šlaunis, plg. kinka; kinttu — kinka; kirves — kirvis; kuokku — kablys, plg. kuoka; kantele — kanklės.

Pradinė lietuviško žodžio priebalsė l, jei po jos nėra kitos priebalsės, suomių kalboje dažniausiai išlieka nepasikeitusi: laiva — laivas (dėl šio žodžio kalbininkai ginčijasi vieni mano, kad mes jį gavome iš suomių, o kiti — kad suomių pasiskolino iš mūsų). Lanka — siūlas, plg. siūlų lankas; lava — lava (iš lava); lova (iš lava); lelu — lėlė; lohi

— lašiša; lohjeta — lūžti; liika — atliekamas, nereikalingas, plg. lyka.

Jei pradinė lietuviško žodžio priebalsė, stovinti prieš l, yra s, š, p ar k, tai toks žodis, patekęs į suomių kalbą, nebetenka minėtų garsų: laude — plautas; lumta — šluota; liuska — pliauska; laune — strėnos, plg. šlaunis.

Lietuvių žodžiai, prasidedą balsiu m, paprastai tą priebalsį išlaiko ir suomių kalboje: maito — pienas, plg. maitinti; malka — rąstas, plg. malka; mainita — priminti, plg. manyti; mennä eiti, plg. minti, menė; mieleinen — malonus, plg. mielas, minä — aš pats, omenė; mitta — matas.

Tokie mūsų žodžiai, kaip avinas ir alutis, prieš du tūkstančių metų greičiausiai buvo ovinas (plg. lotynų ovis) ir gal olutis. Suomių kalboje dabar jie rašomi taip: oinas ir olut.

Mūsų žodžių, patekusių į suomių kalbą, pradinė p paprastai nepasikeičia: paimen — piemuos; papu — pupa; pirti — pirkti; parsas — paršas; pöllö — pelėda.

Taip pat mūsų pradžios žodžio r paprastai išlieka ir suomių kalboje: ratas — ratas; rihma — siūlas, raštis, plg. rišti; ruis — rugys; ruutu — rūta.

Lietuvių kalbos žodžiai, prasidedą dviem priebalsėm, iš kurių antroji yra r, netenka pirmosios priebalsės suomių kalboje: reuna — briauņa; riuku — kartis, virbas, plg. kriukis. riutta — kranttas, pylimas, plg. pakriūta; roikaile — liurbis, plg. draikalas, ruokksna — kramtyti, plg. kriauksnoti; rouhe — kruopos, plg. graužas.

Pradinei lietuvių žodžio priebalsė s išlieka nepakitusi ir suomių kalboje: sammal — samanos; sielu — siela; siemen — sėmenys; sisar — sesuo; sula —

skystas, plg. sula; suistaa — svieisti.

Mūsų pradinė priebalsė š ir taip pat z, č virsta suomių kalboje s garsu: seiväs — stulpas, plg. šėiva; suka — šukos; saras-taa — aušti, plg. žara; sirkutta — čirkšti.

Lietuvių t virsta s suomių kalboje, o d virsta t garsu: sankka — tankus; seutu — krištas, kaimynystė, plg. tauta; siltä — tiltas sinne — tenai; siro — švarus, dailus, plg. tyras; taivas — dangus, plg. dievas (iš deiväs) deivė; tarha — aptverta vieta, plg. daržas, terva — derva. Tačiau lietuvių t kartais nepasikeičia ir suomių kalboje: tempaus — traukti, plg. tempti; todella — iš tikro, plg. todėli, tuohi — tošis; tyhjä — tuščias; täti — teta.

Mūsų žodžių pradinė b kartais virsta v. suomių kalboje, o mūsų v kartais išlieka nepasikeitusi: vaea — šviesus, plg. baltas; viila — byla; vauhko — haugštus; verho — uždanga, plg. viršus. vesa — atžala, plg. vėslus; viedä — vesti; vielä — vėlei; virsu — vyža; vikuri — nesuvaldomas, šokinėjas, plg. vikrus; vilinainen — vilnonis; vako — vaga.

Lietuviškų skolinių suomių kalboje būtų galima žymiai daugiau pririnkti; mes jų čia surašėme tik dalį. Tačiau jau ir iš jų galima spręsti, kiek įtakos lietuvių kalba padarė suomių kalbai.

Naudota literatūra:

1. R. E. Burnham, Who are the Finns? London 1946. Žiūr. p. 27.
2. R. C. Majundar, The Vedie Age. London 1951. Žiūr. p. 208.
3. R. E. Burnham, op. cit., p. 18.
4. U. T. Sirelius, L'origine des finnois. Helsinki 1925. cit. p. 36.
5. R. E. Burnham, op. cit., p. 80.

Laiškas kunigaikščiui Radvilai

(Atkelta iš 3 pusl.)

— Juokės?
 — Na... Linksma buvo... Taip ir pasakiau. Tās žaliūkās susiraukė atvyniojo tą laišką ir ims skaityt... Tik kad jis nusikeikė! Vai, Jėzau! Galas, sakau, tau, Kurky. Aš žegnojuos, litanią kalbu, o tas tik sugniaužė tą ten laišką ir švyst man po kojom. O jis pats į krūmus...
 — Ir?
 — Ir tiek jį teregėjavau.
 Šalta baimė vėl pradėjo pamažu semti Svėrį.
 — O kur laiškas?
 — Nagi čia!... ubagas patapšnojo per terbą.
 — Duok man jį!
 Kurkys mįslingai nusišypsojo. Už šį jis žadėjo du aukusinus prašyti.
 — Aš sakau, duok! — sukriokė Svėris.
 — Bet, Panie...
 — Duok, po velnių, arba sprandą nusu-

— Ir balsas ir veidas rodė, kad jis kalba rimtai. Išsigandęs Kurkys pasirausė terboj ir tarsi apsigynimui atkišo tą nelemtą popieriaus lakštą.
 Kaire ranka prispaudęs prie savęs maišą, Svėris atskleidė dešinėje laišką ir jautė, kaip šurpsta jam ant sprando plaukai. Tebuvo du sakiniai.
 "Gerbiamejii, Jokių pinigų nebus. Darykite su juo, ką norite."
 Parašo nebuvo.
 Šaltas prakaitas išpylė Svėrį. Tas prispaustas prie krūtinės ryšulys, tos per siaubą išneštos svajonės, dabar pavirto tarsi svilvančia, kāršta geležim. Jis paleido ryšulį ir aiktelėjęs atšoko keletą žingsnių. Maišas pumtelėjo į šalnos pakastą, nusvėrusią žolę ir liko gulėti.
 Abu vyrai suziuro į jį.
 — Atrišk jį! — sušvokštė Svėris.
 Baltoji virvė nenoriai klausė sugrūbusių Kurkio pirštų. Pagliau jis atmezgė ją. Atlenkė storąją gelumbę, nuvyniojo kažką ten supantį drėgną, rausvą skudurą. Nuviniojo, suklykė ir šoko atstupas.
 J juos su keistai iškreipta šypsena ir plačiai pravirrom akim žvelgė Jo Mylistos Suchockio galva.

(Pabaiga.)

Al's Texaco Service
 Savininkas Albinas Laidickas
 Mechanikas Stasys Šarauškas
 STABDŽIAI — SANKABOS — TRANSMISIJOS ir motorų remontas — Tune-up.
 5759 So. Western Avenue (kampas 58-tos gatvės)
 TELEF. — PR 8-9533

WINE AND DINE AT R. PLACE
 2944 West 59th Street. Phone: 776-8351
 Fish fry every Friday 5 P.M. to 10 P.M. Stop in soon. Banquet Hall available for every occasion. Home cooking.

ILGAI IŠLIEKANTI IR ATMINTINA DOVANA KALEDOM ENCYCLOPEDIA LITUANICA

361 W. BROADWAY, So. Boston, MASS. 02127, TEL.: (617) 268-7730, VAKARE — 282-2759

NEW RATES

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000

6% PER ANNUM OF \$5000.00 OR MORE ON CERTIFICATES 2 Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 One Year Maturity
5 1/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 OR MORE 6 Month Maturity	5 1/4% PER ANNUM ON 90 DAY NOTICE PASSBOOK ACCOUNTS \$100.00 Minimum
5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS	

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.
 JOHN PAKEL, Sr., Chairman of the Board MRS. PHIL PAKEL, Pres.
 6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575
 HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues. 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat 9 to 12:30

Laiškai iš Vietnamo (III)

PRIE PIETŲ KINIJOS JŪROS

JURGIS GLIAUDYS

Išpūstos žarnos pavidalo C-130 transporto lėktuve kyla keleiviuvi jausmas, kad jis yra nekalta silkė, suspaušta mažoje statinaitėje. Viduje yra prieblanda, suskirstyta tik kelių geltonų šviesių taškais. Keleiviai sėdi susispaudę nugaromis ant virvinių parašutininkų sėdynių. Viskas dreba, užsesy apkurta ausis. Oras pilnas karštos alvyos ir rūgstančio prakaito kvapu...

Chu-kai miestas yra už apie 370 mylių į šiaurę nuo Saigono. Kadaise jis buvo garsus savo mažais kinietiško surentimo žvejų laiveliais, jūros žaliu grožiu ir turtingųjų "lobiais". Dabar karas išgarsino miestelį savo svarbiomis bazėmis. Čia yra dabar Americal divizijos bazė bei didelis aerodromas.

Neskubus yra mūsų transportas iš Saigono į šitą Ben Sohn provincijos pajūrio miestelį — atkeliaujame per pustrėčios valandos skridimo.

Nusileidimas sukrato lėktuvą, ir grubus ratų dundys nusitūbia motorų staigimą. Esame Chu-kai. Lipame pro duris, ir skaidri saulė apakina. Oras toks šviežias. Kvepia jūra.

Milžiniškas aerodromas. Bet atrodė kažkaip keista. Kažko trūksta. Kažkas netaip. Ir staiga sąmonę užtvindo keista tyluma. Aerodromas tuščias! Tik vienas mūsų transportas, kuris riedėjo netrukdomas ilgu, ilgu taku. Vėjas pučia nuo jūros. Esame vieni...

Vietomis matome judančius malūnsparnius. Tolumoje aukšti kalnai, pridengti miglos. Kalnai supa vietovę. Vėjas smarkiai mėtosi, ir jūros vėsa, po Saigono ir lėktuvų šimto laipsnių temperatūros, maloniai šaldo.

Vaizdas nykus. Tik prieš kelis mėnesius čia užė šimtai motorų. Čia veikė įtemptas aerodromas. Dabar pasitraukimo vakaras, ir tik rudas molis nuo jūros slenka ant trūpančių betonų takų. Saulė skaidriai atspindi smiltynę.

Sėdame į mūsų džipą. Jaunas šoferis, užtraukdamas dėmą, sako: Važiuosim atviru keliu... Štai jį su M-16 šautuvai ir "slak-jak"

apsiaustai.

Tai yra iš nylono pasiūtas rūbas, kuris apsaugo nuo smulkesnių kulkų ar skeveldrų.

Mes apsielkame nepatogius apsiaustus ir netrukus pasukame į kelio pusę.

Zinome, kad nuo tų žalių, gražių kalnų mus stebi priešas. Mūsų šoferis kalbus — praeitą savaitę, kaip tik prieš potvynius, mus apšaudė. Atsiuntė daugiau kaip 600 raketų ir artilerijos sviedinių...

Riedame pirmyn asfaltuotu keliu, kuris vietomis išmūštas praėjus savaitės sviedinių. Aplenkiamė tas skyles, sukdami nuo kelio ant smėlio, palikdami paskui save tūštus smėlio debesis.

Po pusvalandžio atvykstame į tikslą — į pionierių bataliono būstinę. Girdėti jūros dundys. Kinijos jūra už šimto metrų, ir sirus jos drėgnas kvapas maloniai kutena plaučius. Didėja noras ištrūkti iš čia ir įbristi į tas mėlynas bangas.

Batalionas yra tik 65 mylios nuo demilitarizuotos zonos. Pionieriai vėl šioje šiaurinėje provincijoje prieš minuotus kelius. Darbas pavojingas ir vienetas patyręs daug nuostolių. Priešas kas dieną užminuoja kelius, darbas rizikingas. Daug mūsų vyrų čia žuvo; dar daugiau neteko kojų ar rankų tuose vingiuotuos keluos bei takuos. Dabar traukiamės, ir tik pačius svarbiausius kelius tebevalome. Kitus kelius valyti užleidžiame vietiniams Bin Sohn provincijos policijos daliniams.

Susitinkame su mūsų tiriamo reikalo liudininkais. Vyras išseka, nuvargę, jų akyse žvilga fronto klastos, kiaikumas. Jie retai taria žodžius, ir kalba nutrūksta sakinių vidury. Užsirykdamai giliai traukia dėmą. Mūsų štabo išglaištos uniformos ir išblizginti batai keistai derinasi su purvais jų apvalkalais...

Vakaras. Einame smėliu į Kinijos jūros pakraštį. Ramus saulėlydžio vaizdas nubloškia dienos šampą. Bangos baltai lūžta ant smėlio. Esame keistai laimingi. Rytojus atrodo labai toli...

Mūsų bendradarbis ir čia spausdinamų "Laiškų iš Vietnamo" autorius, kapitonas Jurgis Gliaudys Saigono aikštėje.

Skaitytojai rašo

Al. Astašaitis (Al. Gimantas), spaudos bendradarbis iš Detroito, mums rašo: "Švėtkinul Tamstos paskutinysis filmo "Joe" įvertinimas tikrai vykęs, dalykiškas ir pagumantis to kūrinio esmę. Prisipažinsiu, bent iki šiol, tamstos filmų vertinimus visada laikydavau per daug konservatyviais ir šališkais. Dabar jau turiu keisti tą nuomonę.

Patinka kam ar ne, bet šių dienų kinematografijos menas išgyvena ne tiek krizę, kiek savotišką revoliuciją ir vaizduojamojo meno priemonės persiorganizuoja rodyti tą gyvenimą ne tokį, kokį mes norėtume, kad jis būtų, bet tokį, koks jis yra. Nebūtinai tas paveikslas turi būti kilnus, gražus ar moralizuojantis, bet jis lieka žmoniškas, bent jau toks, kokiais esame mes patys. Tai liūdina tiesa, bet ar galime pabėgti patys nuo savęs?"

Ivairių kraštų geriausi filmai

Vertinimo komisija buvo: Claudia Cassidy, "Chicago Tribune" kritikė emeritė; Bill Wright, "Chicago" žurnalo redaktorius; ir Jerome Lanfield iš WBBM. Be suminėtu apdovanotu filmų, dar buvo pagerbti Švedijos Sig Engstrom, kaip geriausias aktorius (už "You're Lying"); Vengrijos "The Falcons" už geriausią ekrano tekstą; Jugoslavijos "Handcuffs" už geriausią juodą — baltą kinematografiją; "The Fruit of Paradise" už geriausią spalvotą kinematografiją; ir William Bayer'io "Mississippi Summer".

Balsuojantieji kritikai buvo: "The Daily News" Sam Lesner, Mary Knoblauch ("Chicago Today") ir Roger Ebert ("Chicago Sun-Times"). Jų parinkti geriausi: Armando Robles Godoy, geriausias režisierius už filmą "The Green Wall"; "A Baltic Tragedy", už geriausią ekrano tekstą; Ispanijos Jose Luis Lopez, kaip geriausias aktorius filme "The Wolfs' Forest"; Indijos Pallavi Mehta, kaip geriausia aktorė už "Kanku"; Peru Raul Martin, geriausias antraeilis aktorius, kaip vaikas filme "The Green Wall"; Lenkijos "Red and Gold", už geriausią juodą ir baltą kinematografiją ir "The Fruit of Paradise", už geriausią spalvotą kinematografiją.

Kelionių filmai muziejuje

Chicagoje nemokamai rodomi labai įdomūs spalvoti kelionių filmai Field muziejuje (Lake Shore Drive ir Roosevelt Rd.) kiekvieną šeštadienį 2 val. 30 min. p. p. spalio ir lapkričio mėn., o pavasarį buvo ir balandžio mėn. Rodomi filmai iš Afrikos, Azijos, Kanados, Meksikos, Gvatemalos, Škotijos, Amerikos, Europos ir įvairiausių kitų kontinentų ir kraštų gyvenimo. Filmai įdomiai ir su humoru aiškina atskirų paskaitininkų. Pereitą šeštadienį buvo labai įvairus ir spalvingas filmas iš Naujosios Anglijos valstybės Amerikoje gyvenimo. Šiandieną, šeštadienį, 2 val. 30 min. bus filmas apie Jugoslaviją; aiškina William Syloester. Šį sezoną tai jau bus paskutinis filmas.

IR VĖL DIDELI NUOSTOLIAI LITUANISTIKAI

Visai neseniai čia apgailėstai vome senosios lietuvių literatūros kūrėjo tyrinėtojo ir filologo, Vilniaus universiteto profesoriaus Jurgio Lebedžio ir kalbininko Juozo Senkaus mirtis okupuotoje Lietuvoje. O štai ir nauja, netikėta žinia: vos 40 metų sulaukęs, Vilniuje mirė taipgi Vilniaus universiteto profesorius, kalbininkas Jonas Kazlauskas. Dar vos tik 14 metų dirbdamas mokslinį darbą, lietuvių kalbos tyrinėjimų srityje Jonas Kazlauskas padarė labai daug. Bendradarbiaudamas Lietuvos ir užsienių mokslo leidiniuose, jis parašė daug studijinių straipsnių, liečiančių įvairias lietuvių kalbos problemas. Didžiausias vis dėlto jo darbas yra "Lietuvių kalbos istorinė gramatika". Šis veikalas turi didelės reikšmės ne vien liuanistikai, bet ir aplamai baltistikai, indoeuropistikai ir visai bendrajai kalbotyrai. Mirtis jam neleido baigti ir kito stambaus, jau pradėto veikalą "Baltų filologijos įvado". Daugiausia paties Jono Kazlauskos rūpesčiu buvo Vilniuje įsteigtas specialiai baltų kalboms skirtas filologijos mokslų žurnalas "Baltistica", spėjęs įsigyti jau ir platų, tarptautinį garsą.

Nedaug turint vilčių padidinti lietuvių kalbininkų skaičių išėjimoje, yra be galo skaudu, kad ir okupuotoje Lietuvoje trumpu laiku tiek jų vienas po kito pasitraukė amžinybėn.

O štai ankstesnę Kazlauskio mirties žinią tuoj pat atsekė ir prisimena Edwm Miller interview, padarytą su Joanna Shimkus žurnale "Seventeen" 1969 m. gegužės mėn. Ji pasisakė, kad jos motina yra arių kilimo, o tėvas — lietuvių, abu gimę Kanadoje. Joanna gimė Halifaxe, kur gyvena motinos šeima. Būdamą 5 m., išsikėlė į Montrealį; tėvas buvo ten universalinės krautuvės vedėjas.

kita: sulaukęs vos 52 metų, Lietuvoje taipgi mirė literatūros istorikas, filologas ir kritikas Kazys Umbrasas. Pastaruoju metu jis buvo Vilniaus Pedagoginio instituto docentas, kurį laiką dirbo Lietuvių kalbos ir literatūros institute ir buvo "Lietuvių literatūros istorijos" II tomo (1958) bendraautoris. Išleisčiaus savo darbuose jis rašė apie Joną Biliūną 1956, apie literatūros kryptis ir metodus 1962, nagrinėjo literatūros rūšis ir žanrus 1964, paskelbė naujos medžiagos apie Zemaite ir kt. Drauge su V. Galiniu parašė "Lietuvių literatūros va-

KOKS YRA PASAULIS?

Kartą paklaustas Schopenhaueris dėl pasaulio būties, pasakė: "Vieniems pasaulis atrodą blogas, liūdnas, menkas, o ir pilnas prasingumo. Pasaulis kitiems — patrauklus, įdomus yra toks, kokį ji matomė, yra lyg veidrodis, kuris atmuša žmogaus paveikslą. Vadinasi, surauk kaktą — viskas tau pasirodys bloga, nusijuok — pasaulis linksmai tave pasveikins."

dovėm" 1966. Kazys Umbrasas buvo mūsų žeminių kartos literatų bendraamžis, jų studentų dienų artimas kolega.

Brolių Sharkų Restoranai Ir Cocktail Lounges — SHARKO'S WEST, 6301 W. 63rd Street. Telef. — LUDLOW 6-3636. SHARKO'S EAST, 7840 S. Western Ave. Telef. — PROSPECT 6-6644

SHARKO'S — Villa Park, Illinois. 1 mylia į vakarus nuo 83 Rd. ant Roosevelt Rd. Telef. — 629-9050

Visuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems rengimams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai — Jurgis, Geraldas ir Gregorijus Sarkos

Geriausi iš Chicagos tarptautinio filmų festivalio.

Laimėjo ir filmas apie tragiškąjį pabaltiečių likimą.

STASĖ SEMENIENĖ

Tiesiog stebėtina, kad jury komisija ir kritikai buvo beveik tos pačios nuomonės, parenkant geriausius filmus Chicagos tarptautiniam filmų festivaly, kuris pasibaigė lapkričio 20 d. Peru "The Green Wall" ir Čekoslovakijos "The Fruit of Paradise" teko aukščiausi laimėjimai ir auksinė dovana — "Gold Hugo".

Jury komisija nubalsavo "The Green Wall", pastatytą Armando Robles Godoy, festivalio geriausiu filmu. Vertinantieji taipgi davė "Gold Hugo" žymenį filmui "The Fruit of Paradise", pastatytą Veros Chytilovos (už "labiausiai vaizdų filmo nagrinėjimą"), ir taip pat pat Švedijos filmui "A Baltic Tragedy" — apie baltų tragediją.

Pabaltiečių žiaurus likimas ekrane Dvejeta savaitę vykstančiame

filmų festivaly "Carnegie" teatre Rush in Oak gatvių sankryžioje Chicagoje, lapkričio 14 d., šeštadienį, rodytas filmas sukėlė didelę dėmesį ir kitataučių tarpe. Filmas pastatytas Johan Bergenstrahle, kuris demonstravimo metu atskatinėjo ir į klausimus.

"Baltiškioji tragedija" filme parodomas žiaurus likimas pabaltiečių (daugliausia latvių, kurių, kaip žinome, didelė dalis ir patraukė Švedijon). Juos po II-jo pasaulinio karo Švedija atidavė be jokių skrupulų Sovietų Sąjungai, kaip kokius karo nusikaltėlius. Filme labai realiai atskleidžiamos žiaurios scenos, kaip suimti ir kalinami pabaltiečiai pabėgėliai, nenorėdami sugrįžti į rusų komunistų okupuotus kraštus, žudėsi, o nenusižudę mirtinai, likdavo sužaloti visam gyvenimui. Visų Chicagos amerikiečių dienra-

KALĖDINĖS DOVANOS

Kaip kiekvienais metais, taip ir šįmet, artėjančių Kalėdų švenčių proga, siūlome specialiai sudarytus siuntinius, kurie bus maloni ir praktiška dovana Jūsų artimiesiems.

Dovanų siuntinys 1. (1970).

3 1/2 jardo, angliškos vilnonės geros rūšies kostiuminės medžiagos, 3 jardai crimplene medžiagos, tinkamos moteriškam puikiam kostiumui, arba dviem suknelėm; 3 jardai vyriškam ar o moteriškam paltui exportinės rūšies velūras arba wool ir cashmere medžiaga, 2 1/2 jardo vilnonės suknelė medžiagos, 1 nailono arba cottono vyriški išėjimui marškiniai, arba moteriška būsukutė, 2 poros moteriškų arba vyriškų onų arba nailoninių kojinių.

Siuntinio kaina įskaičius muitą ir visas persuntimo išlaidas yra \$95.00.

Dovanų siuntinys 2. (1970).

2 vyriški arba moteriški itališki su diržu nailono lietpalčiai, cremplo medžiaga dėl dviejų puikių suknelių, vyriškas arba moteriškas megstukas, vilnonis arba acryleno, 3 1/2 jardo vilnonė kostiumui medžiaga su jėra "All wool made in England", viena puiki gelėta vilnonė skarelė.

Siuntin'o kaina su visomis išlaidomis yra \$95.00

Taip pat, mielai dedame į šiuos arba kitus rūbų siuntinius dalykus, kurie Lietuvoje yra labai vertingi ir naudingi.

Dirbtinio Mink (audinės) kailio paltui viršus, \$40.00, vilnonės gelėtos skarelės, \$5.00, vyriški arba moteriški nertiniai, \$12.00, nailono marškiniai, \$8.00, nailono lietpalčiai, \$11.00, gelėtos nailono skarelės, \$2.00, permatomo nailono medžiaga suknelė, \$11.00, puikūs ilg vilnoniai moteriški šaliai, \$9.00, ir kt.

Už \$36.00 pasiūniame maisto siuntinį iš specialiai parinktų produktų.

Prėimame užsakymus auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, pasiūniame pinigų ir t. t.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

TELEF. — 01 - 739 - 8734

Advertisement for Standard Federal Savings and Loan Association of Chicago, offering interest rates of 5% to 6% per annum.

Advertisement for Standard Federal Savings and Loan Association of Chicago, listing assets over \$145,000,000 and reserves over \$12,900,000.

"DRAUGO" PRENUMERATA — PUIKI DOVANA KALEDOMS

Naudokitės šia patogia užsakymo forma.

Prašau siuntinėti DRAUGĄ kaip kalėdinę dovaną šiam asmeniui:

Form for ordering a subscription to 'Draugas' magazine as a gift, including fields for name, address, and zip code.

Mano adresas:

Form for providing the recipient's address, including fields for name, address, and zip code.

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDAI**, 1970 m. spalio mėn. Nr. 8. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122; administruoja Benvenutas Ramanauškas, O.F.M. 680 Bushwood Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Leidžia lietuviai pranciškonai. Metinė prenumerata \$10.00.

Naujas žurnalo numeris pradeda kun. Augustino Rubiko straipsniu "Valstybė, Bažnyčia ir sąžinė". Aktualus, įžvalgus ir gyvai parašytas straipsnis, baigiamas viena tokių išvadinių minčių: "Krikščionybė nėra pavykę suvienyti pasaulio politiškai. Kiekviena tauta, kultūra, kiekvienas kraštas turi savo cezarius. Bet jeigu kartais visas pasaulis politiškai ir susivienytų, tai ta vienybė nebūtu antgamtinė, o gamtinė, kai tuo tarpu tikėjimo vienybė, jei jos bus kada pasiekta, bus visada antgamtinė, malonės vienybė".

Minint žymiojo mūsų vaistybinko prel. Mykolo Krupavičiaus 85 metų amžiaus sukaktį, duodamas V. Bagdanavičiaus, M.I.C. straipsnis "Krupavičiaus valstybingumo pagrindų beieškant". Autorius jau pačioje rašto pradžioje sako: "Kurti valstybingumą kurioje nors visuomenėje nėra paprastas uždavinys. Šiam uždaviniui atlikti netinka specialistas, o reikia visų specialybių derinio". Tokį mūsų tautai ir valstybei palaimingąjį derinį kaip tik ir mato Krupavičiaus asmenyje. Straipsnis savo svarstymais ir išvadomis yra gana šviežiai įdomus. Kaip štai, stabtelėjus prie kai kurių Krupavičiaus minčių, Bagdanavičius taria: "Iš šių Krupavičiaus pasisakymų aiškėja jo realistiškai gyvenimiška krikščionybės samprata. Jo religinis gyvenimas yra glaudžiai susijęs su gyvenamąja aplinka. Dirbtinis žmogaus atsiskyrimas nuo savo aplinkos ne tik nėra Krupavičiaus religingumo žymė, kaip XVII amž. vienuoliui, bet, priešingai, yra greičiau religingumo trūkumas. Dėl to rūpinimasis žemiškąja aplinka jam krikščioniškas uždavinys".

Poeto Alfonso Nykos - Niliūno 50 metų sukakties proga spausdinama pluoštas jo naujų eilėraščių ir skelbiamas dr. Viktorijos Skrupskelytės straipsnis "Dviejų polių trauka" — studija, liečianti visą Niliūno poeziją. V. Skrupskelytė šiame savo darbe Niliūno kūrybą nagrinėja giliai akademinėje plotmėje, labai taikliu analitiniu metodu ir su tokiu tikru reikalo suvokimu, kad jaunąją daktarę reikia laikyti mūsų literatūrinio nagrinėjimo srityje viena iš labiausiai patikimų ir kūrybingiausiai sugebantių.

Prie žurnalo literatūrinio puslapio šį kartą priklausio ir šia spausdinama Algirdo Landsbergio naujos dramos "Gluosniai vėjyje" ištrauka. Tęsinu dar eina Vinco Vyčio studija "Martyno Heideggerio filosofija".

Apžvalginėje numerio dalyje duodami Lietuvos katalikų mokslo akademijos atstovo suvažiavimo ir Ateitininkų Federacijos atstovo kongreso aprašymai, minima istoriko J. Jakšto 70 metų amžiaus sukaktis, rašoma apie šiuo dienų prancūzų romanistą Georges Simeon. Viktoras Vizgirda aptaria dail. Jono Kelečiaus tapybą. Šio dailininko darbų nuotraukomis papuoštas ir naujasis "Aidų" numeris. Dalia Kolbaitė pristato dail. Žibuntą Mikšį, kaip ekslibristą. Recenzuojamos knygos: sociologo, kunigo Raymond H. Potvin ir psichologo prof. Antano Sužiedėlio bendrojo tyrinėjimo darbas — studija apie Amerikos būsimus kunigus "Seminarions of the Sixties — A National Survey" ir jauniausiųjų mūsų poetų antologiją "Tiltai ir tuneliai".

• **NAUJOJI VILTIS**, 1970 m. Nr. 1. Politikos ir kultūros žurnalas. Leidėjai: Lietuvos studentų tautininkų korporacija Neo-Lithuania ir Amerikos Lietuvių tautinė sąjunga. Leidėjų taryba: Teodoras Blinstrubas, Bronius Kasakaitis (adm.), dr. Leonas Kriaučiūnas (pirm.), Vaclovas Mažeika ir Algis Modestas. Redakcinė kolegija: dr. Jonas Balydas (pirm.), Aleksas Laikūnas ir dr. Bronius Nemickas. Redakcijos adresas: 1105 Chiswell Lane, Silver Spring, Md. 20901. Administracijos adresas: 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629. Prenumerata: \$4.00 metams (arba už du numerius). Šio numerio kaina \$2.00. Viršelį ir vinjetes rižė Marija Žymantienė. Spaudė "Vilties" spaustuve Clevelande. Pirmasis žurnalo numeris 148 psl.

Redakcinės kolegijos žodyje pasisakoma, kad žurnalas tęs tradiciją senosios tautininkiškosios "Vilties". "Naujoji Viltis" pasivadina politikos ir kultūros žurnalu, šia antrine antrašte lyg ir aiškina šitaip: "Lietuvos laisvinimas, neįtildymas į graikiškosios politikos sampratą, sudaro laikino pobūdžio ypatingą veiklą, neatšiejama nuo visų kitų mūsų kūrybinės veiklos ir kultūros sričių. Todėl plačiosios sampratos politika ir kultūra yra glaudžiai susijusios. Nevaisinga būtų politika be kultūros. Neteiktų tikrosios savo prasmės kultūrinės pastangos ir jos ilgainiui pasidarytų neįmanomas, jei nebūtų paisoma gyvastingųjų tautos reikalų, apeinančių didįjį tikslą — valstybinę Lietuvos nepriklausomybę, kuri yra tautos kūrybinės veiklos pati pagrindinė sąlyga."

Be redakcijos įvadinio žodžio, šiame numeryje randame dar

"Naujosios Vilties" viršelis, rižėtas Marijos Žymantienės.

šiuos dalykus: dr. B. Jonaičio "Paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos"; J. Gliados "Bandymas atrasti mūsų prozos esmę"; A. Lapšio eilėraščių; V. Alanto "Deimantų sėklas ir rinkėjas" (Vaižgantas); J. Jurevičiaus "Juozas Tūbelis — valstybininkas, visuomenininkas". Apžvalginėje žurnalo dalyje rašoma apie Amerikos Lietuvių tautinę sąjungą, apie L.T.S. Korp! Neo-Lithuania, apie Lietuvos tautinį akademinį sambūrį Chicagoje, duodama Lietuvos išlaisvinimo politinės veiklos apžvalga ir kt.

• **LAISKAI LIETUVIAMS**, 1970 m. lapkričio mėn. Nr. 10. Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros minties mėnesinis žurnalas. Redaguoja kun. Juozas Vaišnys, S.J. Metinė prenumerata \$5.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Apie veidmainiškus žmogžudžius (abortų problema) rašo kun. Juozas Vaišnys, S.J. Duodami du nauji, tiesiog serafiško skaidrumo religiniai Vlodo Šlaito eilėraščiai ir Albino Baranausko rudeninės temos posmai. Deganičio aktualumo straipsnis yra F. Juzevičiaus "Krikščionybė ir komunizmas Lietuvoje". Bendruomeninės mūsų problemas užgriebia Antanas Saulaitis, S.J. rašė

KAZYS BRADŪNAS
DONELAICIO KAPAS

Naujos Kazio Bradūno knygos viršelis, pieštas dail. Vytauto O. Virkaui. Knygos pristatymas — poezijos vakaras gruodžio mėn. 5 d. įvyks Los Angeles lietuvių kolonijoje.

"Svečiuose pas pasaulio lietuvi", Minimas dail. Pauliaus Augiaus mirties dešimtmetis, numerį taipgi išpuošiant jo medžio rižinių nuotraukomis. Kiekvienam pasirinktinai ir įprastiniai skyriai: Rūpimieji klausimai, Seima, Jaunimas, Gimtasis žodis, Knygos, Artarsiai.

Pasigendame aprašo, vertinimo arba net paprasčiausio suminėjimo dviejų neseniai įvykių visai išveivai gana reikšmingų faktų, būtent: Lietuvos katalikų mokslo akademijos suvažiavimo Toronte ir Ateitininkų kongreso Chicagoje. Ir vienas ir kitas įvykis buvo rugsėjo pradžioje. Tačiau "Laiškai Lietuviams" apie juos nei rugsėjo, nei spalio, nei lapkričio mėn. numeriuose nė žodeliu neprisitarė, lyg vienas ir kitas nebūtų turėję nei religinės, nei tautinės kultūros minčių.

Bet labai vis dėlto gerai, kad "Laiškų Lietuviams" redakcija šį kartą atviru laišku vysk. Brizgii užakcentuoja vienos ar kitos kultūrinės srities specialistų primatą prieš mėgėjiškumą. Tačiau gretimame puslapyje pati redakcija šią savo užimtą poziciją sunaikina, kai be jokios pastabos — reikiama pritardama, anonimiškai leidžia kelti ir literatūrinės aukštybes tik šypsenos vertus menkus literatūrinis bandymus.

Greičiausias, taupingiausias ir paprasčiausias kelias siųsti DOVANAS savo giminėms į Lietuvą ir USSR yra nupirkti jiems PREFERENTIAL SPECIAL RUBLE CERTIFICATES — SPECIALIŲ RUBLIŲ PAZYMEJIMUS —

kuriuos galima pakeisti į pirmos rūšies prekes specialiose Vneshposyltorg'o užsienių valiutos krautuvėse. **KOKYBĖ YRA AUKŠTA — KAINOS ŽEMOS** Naujo katalogo apie šiuos pažymėjimus kreipkitės į bet kurią mūsų prisijungusių firmų:

- PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.**
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
TEL. — (212) 281-7729
- GLOBE PARCEL SERVICE, INC.**
716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
TEL. — (215) 925-3455
- COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.**
45 West 45th Street, New York, N. Y. 10036
TEL. — (212) 245-7905
ar į jų skyrius, ar tiesioginiai į:

PODAROGIFTS, Inc.
220 Park Avenue South (kampas 18-tos g-vės)
New York, N. Y. 10003 Tel.: 212 - 228-5457
PERSPEJIMAS. Dėl savo saugumo ir greito užsakymų išpildymo, užsakykite TIKTAI per viršuje išvardintas firmas ar jų skyrius, kurios yra oficialiai pripažintos atstovauti PODAROGIFTS, Inc.

savižudybę. R. Shoeder skatina tikinčiuosius drąsiai atstovauti savo pamiltoms idėjoms. Konvertitė rašytoja V. Mooth ieško kelių į dvasinį optimizmą. Kanadietė laikraštininkė F. Julien pasakoja apie pažangesnių kraštų pagalbą atsilikusiems. M. Malsam aptaria Padėkos dieną sąmyšių vargianoj Amerikoje. Žurnalistė E. Peisson svarsto iš namų pabėgančių paaugulių problemą A. Haines informuoja apie indėnų misijų mokyklą JAV-se.

Keliautoja G. Brendel pasakoja savo įspūdžius Paryžiuje, Las Vegas gyventojas L. Deni informuoja apie naują seselės M. Michelės pastangas auklėjime. Duodama naujų filmų apžvalga. E. Boswell nagrinėja problemą nepilnamečių vagių krautuvėse. L. Price Bell įtaigoja šeimų nuotraukų panaudojimą kalėdiniais sveikinimams. Dr. O'Connell duoda patarimus, ką daryti kankinant kosuliui, o socialinės apdraudos tarnautoja Ch. Jakubowski informuoja apie šios institucijos pagalbą. M. Martin aptaria sėkmingą šeimų ryšį su bažnyčia. Duodami F. Grimm ir L. Stačiokaitės eilėraščiai, naujausių knygų bei religinio gyvenimo apžvalga.

• **Manylard Books** leidykla išleido dvi naujas knygas, tai John Field "Two Seas," 300 psl., kaina 10 dol. Studijoje aprašoma Viduržemio ir Karibų jūros ir su jomis susijusių tautų kultūra. Taip pat išleido ir Daniel Gills knygą apie muziką Furtwaenglerį: "Furtwangler and America". Studija 148 psl., kaina 5 dol. Abi knygos yra mokslinio turinio. Knygai "Two Seas" aplanką piešė Paulius Jurkus. Manylard Books leidykla vadovauja Stepas Zobarskas.

Vedamajame pats žurnalo redaktorius kun. J. Prunskis rašo apie socialines JAV katalikų pastangas — surinkti 50 mil. dolerių gyvenimo nuskriaustųjų teisingiam aprūpinimui. D. Sassoon aiškina kelius į vidinę ramybę. Dr. R. Chase išryškina, kad legalizuoti abortai yra kelias į tautos

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
virš 60 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

NAMŲ TAISYMO DARBAI
Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai prielama kaina.
SKAMBINTI RE 7-9615

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MEGEJAMS
Daug sutapsysite pirkdami šia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progal. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.
REIKMENYS FOTOGRAFAMS
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. Prospect 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankonnis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

KELIONES Į LIETUVĄ IR GIMINIŲ IŠKVIETIMAS Į AMERIKĄ

American Travel Service Bureau savininkas Vladas Rasčiauskas organizuoja 1971 metais grupines keliones į Lietuvą. Jei rengiatės aplankyti savo gimines, patariame nedelsti ir iš anksto užsiregistruoti, nes vietų skaičius ribotas. Vladas Rasčiauskas pirmasis pradėjo organizuoti keliones ir jau yra nuvežęs daugiau kaip 20 grupių.

Jo vadovaujamas patyręs kelionių biuras gali Jums suteikti visas informacijas kelionių reikalui, o taipogi sudaryti išskietimus giminėms, norintiems pavišėti Amerikoje ar atvažiuoti nuolatiniam apsigyvenimui.

Norime dar priminti, kad Biuras patarnauja visiems, norintiems lektuvalis aplankyti įdomias Amerikos vietas ir bet kurias kitas pasaulio kraustus: padeda išgauti kelionėms reikalingus leidimus ir parūpina vizas.

Dėl informacijų kelionių ar išskvietimo reikalais kreipkitės į

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643
TELEFONAS — (312) 238-9787

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visus mūsų apylinkėse. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Saskaitos apdraustos iki \$20,000.00

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5%
All accounts compounded daily — Passbook savings paid quarterly.

6%
2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. K. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. Lafayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% **5%**

Mokamas už Vieną Mėn. Certificate'ų saskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimą saskaitas.

PINGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. .... 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. .... 9 v. r. iki 6 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

BŪKITE DRAUGO ARTIMEJI

Dienraštis DRAUGAS Amerikos lietuviams stengėsi įvairiais būdais patarnauti jau 61-rius metus. Pirmaisiais metais jis gynė lietuvių nuo bedieviškų puolimų, vėliau turėjo kovoti prieš socialistus ir komunistus. Jis taip pat padėjo steigti reikalingas lietuviams draugijas ir katalikiškas parapijas. Dabar jis yra didysis informacijos centras visiems Amerikos lietuviams ir visuose jų reikaluose. Tai jo pastangos padėti šio krašto lietuviams.

Šiuo metu DRAUGAS ieško naujų prietelių, kurie ateity jam į taiką. DRAUGAS džiaugiasi, kad jo draugai prie prenumeratos kainos prideda didesnę ar mažesnę auką. Tokia pagalba padeda jam geriau patarnauti lietuviškai bendruomenei. DRAUGAS pajėgia išgyti geresnių mašinių klisėms gaminti, knygomis spausdinti ir t.t.

DRAUGUI būtų labai naudinga, kad dabartiniai jo draugai padėtų jam ir kitais būdais. Būtent prikalbintų savo artimuosius prenumeruoti šį dienraštį bei nuosirdžiai vertint mūsų dienraščio patarnavimus lietuviškai visuomenei, paraginkite tuos, kurie DRAUGO dar nėra užsiprenumeravę, į užsisakyti.

DRAUGO administracija todėl siūlo: pasiųskite pavardes ir adresus tokių asmenų, kurie dar neskaity DRAUGO, ir mes siūsiame jiems mėnesį DRAUGĄ susipažinimui. Už tokį patarnavimą būsiame Jums nuosirdžiai dėkingi, o Jūs būsite mūsų artimi draugai.

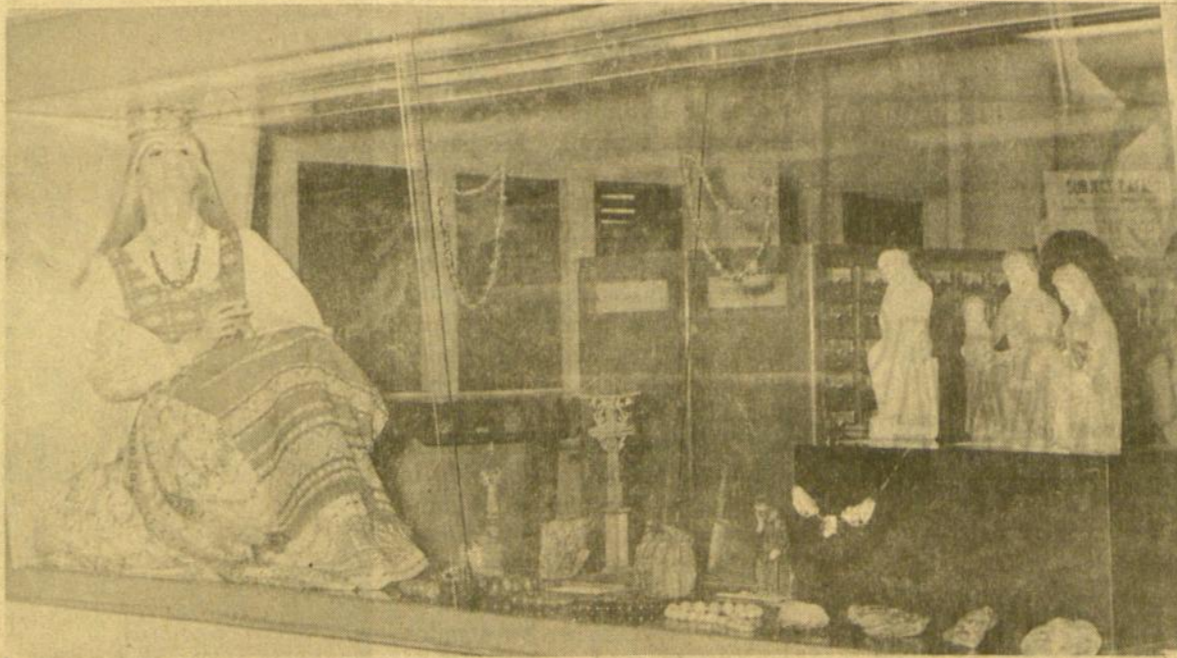
Pabaltiečių tautinio meno paroda Baltistikos konferencijoj

Ryšium su antrąja Baltistikos studijų konferencija, kuri vyks San Jose State College, lapkričio 26-29 d., yra įrengta Pabaltijo tautų liaudies meno paroda tos pačios kolegijos bibliotekos pastate. Paroda buvo atidaryta lapkričio 14 d. ir tęsis iki gruodžio 5 d. Estai, latviai ir lietuviai savo eksponatus išstatė atskirai; tarp kitko dėmesį pritraukia estų pateiktas verpimo ratas. Šalia meno dalykų yra iškabinta visa eilė istorinių žemėlapių, kuriuos parūpino profesorius Edgar Anderson.

Lietuviškoje parodos dalyje yra išstatyti dešimt liaudies meno dalykų, kuriuos vietiniai lietuviai pasiskolino iš Kalifornijos

universiteto (Los Angeles). Tarp jų yra religinių temų medžio statulėlės, pvz. šviesiai pilkas Kristus kalėjime surištomis rankomis, mėlyna grupė, kurią sudaro Sv. Ona, Svė. Panelė ir Kristus-Kūdikis, ir tamsiai raudonas žemo ūgio Rūpintojėlis. Šalia statulėlių stovi dvi miniatiūrinės kopytėlės. Du metaliniai kryžiai yra ypatingos formos, rodančios ratelių, pusratelių ir žalių motyvus.

Baltos ir mėlynos spalvos tautinius drabužius su kitais meno dalykais parodai paskolino p. Ona Bikulčienė. Gausius gintaro karolių bei puošmenis ir neapdirbtą gintaro gabalus paskolino prof. Marija Gimbutienė.

Is baltų laudies meno parodos, vykstančios ryšium su baltistikos studijų konferencija San Jose valstybinėje kolegijoje, Kalifornijoje. Čia matome atskirą parodos lietuviškąją dalį.

novos baletą "Raimonda" ir pirmą kartą Vilniuje pastatyti Donizeti operą "Lucia di Lammermoor". (E.) trečiąją vietą už atlikimo liaudies muzikos instrumentais meistriskumą. Kiti konkurso dalyviai: Lenkija, Vengrija, Čekoslovakija, Jugoslavija, Anglija, JAV, Prancūzija, Ispanija, Italija ir kiti karštai. (E.)

— Pondiev, padėk ir bėgančiam, ir vejančiam, (Joniskiečių patarlė).

Du nauji kalbiniai darbai

Dr. Pr. Skardžius yra parašęs du naujus kalbinius darbus: 1. Ankstyvesnė ir dabartinė bendrinės kalbos vartoseną ir 2. Lietuvių vandenvardžiai su -nt-.

Pirmajame iš jų, kuris yra iš dalies aprašomas, istorinis, iš dalies svarstomas, kritiškas, autorius paliečia tiek prieškarinės, tiek pokarinės žymesnius mūsų bendrinės kalbos dalykus (jos normas, kriterijus, taisyms, vertimus, svetimias įtakas ir kt.), o antrajame bando specialiau aprašyti ir svarstyti nt-vandenvardžių (pvz. Alantas, Alanta, Dabinta, Germanas, Miežinta ir kt.) vartoseną, darybą ir ankstyvesnę reikšmę. Pirmąjį leidžia Pedagoginis Lietuanistikos Institutas (mece-

natas Algimanto Mackaus fondas), o antrasis bus spausdinamas Lietuanistikos Instituto organe — trečiojoje Lietuanistikos darbų knygoje, kurią redaguoja Vincas Maciūnas.

Centrinis bibliotekos pastatas San Jose kolegijoje, Kalifornijoje, kurioje lapkričio 26-29 d. vyksta antroji baltistikos studijų konferencija.

Jie daug prisidėjo prie šiemetinės baltistikos studijų konferencijos surengimo. Iš kairės į dešinę: prof. R. Sealy, studijų konferencijos programos kūrėjas pirm. prof. E. Anderson ir komiteto vietiniamis reikalams pirm. prof. H. Jogis.

• Poezijos vakaras Los Angeles lietuvių Sv. Kazimiero parapijos salėje įvyksta gruodžio 5 d. (šeštadienį). Literatūros vakaras drauge bus ir naujos Kazio Bradūno knygos "Donelaičio kapas" pristatymas. Šią knygą trumpu žodžiu losangelečiams pristatys Pranas Visvydas. Savo poeziją skaitys pats Kazys Bradūnas. Vakarų programoje dar dalyvaus rašytojai: Bernardas Brazdionis, Elena Tumienė, Danutė Mitkienė, Pranas Visvydas ir aktorė Dalila Mackialienė. Poezijos vakarą rengia LFB sambūris. Sekmadienį (gruodžio 6 d.) Kazys Bradūnas Los Angeles ateitininkų sendraugių susirinkime skaitys paskaitą "Pirmirštami Maironio brožai ir situacijos".

• Antano Petrikono tapybos paroda atidaroma šiandien 6 v. vak. Van Pelt galerijoje 3137 W. 63rd St. (prie Troy), Chicagoje. Išstatoma allejaus, akrilio ir akvarėlės darbai. Paroda tęsis iki gruodžio 13 d. Galerijon įėjimas nemokamas.

• Lietuviškos operos gimimą rengiamasi šių metų gruodžio mėn. paminėti šlapus ir anapus geležinės uždangos. Vilniaus operos - baleto teatro direktorius V. Laurušas paskelbė ("Tiesa", rugs. 22), kad vilniškis teatras gruodžio mėn. numatys surengti festivalį, parodyti geriausius to teatro pastatymus. Be Klovos "Pilėnų", Indros apie pabėgėlius "Paklydę paukščiai", o iš užsienio operų Verdi "Don Carlos", "Aida" ir N. Metų švėkarėse — tradicinė "Traviata", be to, ir kitos operos. Teatro foje numatyta parodėlė apie operos kelią, be to, ruošiamas spaudai iliustruotas leidinys "Operai — 50 metų".

Naujasis teatro sezonas, kaip ir Kaunė, buvo atidarytas Verdi "Traviatos" spektakliu. Šį sezoną numatyta dar pastatyti naują A. Rekašiaus baletą "Aistara", Gounod "Faustą", atnaujinti Čaikovskio "Eugenijų Oneginą", Borodino "Igorį", Glazu-

HIGH RATES
Paid Quarterly

5% PASSBOOKS	6% \$5,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE
5 1/2% \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN	5 3/4% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE

Savings Insured to \$20,000
Highest reserves

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

LIETUVISKO STILIAUS PAMINKLAI

PETER TROOST MONUMENT COMPANY

6440 S. Pulaski Road.
Chicago, Ill. 60629

ČESLOVAS VITKAUSKAS
District Manager
Tel.: 585-0242; 585-0243

NAUJI PATVARKYMAI

Dabar galioja persiuntimui apmokėtu muitu siuntinių į U.S.S.R.

Palengvinama daiktų klasifikacija, kaikiems dalykams pakeičiamas muitas, ir t.t.

SENA PATIKIMA FIRMA

Ir toliau tarnauja vis augančiai Klientūrai, yprastu tradiciniu būdu, kaip tarnavo 40 save egzistavimo metų. Jei esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų, dėkojame jums už jūsų paramą. Jei ne, prašome išbandyti mūsų patarnavimą ir tada jūs musms dėkosite.

PASTU GAUNAMI SIUNTINIAI TĄ PAČIĄ DIENĄ PARUOSIAMI PERSIUNTIMUI.

Naujausio katalogo ir naujasių patvarkymų kreipkitės į

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
723 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
TEL: — 215 925-8455

NEW YORK CENTRAL OFFICE
220 Park Ave. South, New York, N. Y. 10003
TEL. — 212 982-8410

Arba į bet kurį mūsų skyriaus atstovą	ELIZABETH, N. JERSEY 07201
PHILADELPHIA, PA. 19123	956A Elizabeth Street
1013 N. Marshall Street	354-7608
WA 5-8878	
BALTIMORE, MD. 21224	HAMTRAMCK, MICH. 48212
3206 Eastern Avenue	11415 Jos. Campau Avenue
DI 2-2374	365-6350
SO. BOSTON, MASS. 02127	KANSAS CITY, KANSAS 66102
390 West Broadway	18 South Bethany
AN 8-8764	AT 1-1757
CHICAGO, ILL. 60632	MIAMI, FLORIDA 33138
4102 Archer Avenue	6405 Biscayne Boulevard
Tel. 254-4144	FR 9-8712
BRANCH	MINNEAPOLIS, MINN. 55418
CHICAGO, ILL. 60622	2422 Central Ave. N. E.
2242 W. Chicago Avenue	(612) 788-2545
BE 5-7788	NEW BRITAIN, CONN. 06052
CLEVELAND, OHIO 44119	97 Shuttle Meadow Avenue
787 East 185th St.	Tel. 224-0829
486-1830	NEW YORK, N. Y. 10003
DETROIT, MICH. 48210	101 First Avenue
6460 Michigan Avenue	OR 4-3930
TA 5-7560	PARMA, OHIO 44134
OMAHA, NEBR. 68107	5432 State Road
5524 So. 32nd Street	749-3033
731-8577	ROCHESTER, N. Y. 14621
PITTSBURGH, PA. 15222	683 Hudson Avenue
346 Third Avenue	BA 5-5925
GR 1-3712	VINELAND, N. J. 08360
LOS ANGELES, CALIF. 90026	Parish Hall
2841 Sunset Blvd.	West Landis Avenue
213-382-1568	609-691-8423
SAN FRANCISCO, CAL. 94122	SEATTLE WASH. 98103
1236 — 9th Avenue	1512 N. 39th Street
LO 4-7981	ME 3-1853
TRENTON, N. J. 08611	SOUTH RIVER, N. J. 08882
739 Liberty Street	168 Whitehead Avenue
LY 9-9163	257-2113
WORCESTER, MASS. 01604	HARTFORD, CONN. 06103
82 Harrison Street	11 Charter Oak Ave.
417-798-3347	249-0255

CENTRAL OFFICE NEW YORK
220 Park Avenue South
New York, N. Y. 10003 — Tel. 212 — 982-8410

GLOBE PARCEL SERVICE, INC. yra PODAROGIFTS, INC.
Igaloti imti dovanų užsakymus iš Sovietų gamintų daiktų: automobilių, šaldytuvų, televizijos aparatų, motociklų, rūbų ir t. t.

10% — 20% — 30% pigiau mokėsite apdraudę nuo ugnies ir automobilio draudimą

FRANK ZAPOLIS
8208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4359

GĖLĖS
Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms

G U Z A U S K U
Beverly Hills Gėlinyčia
143 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

Remkite tuos biznierių, kurie skelbiasi "Drauge".

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNŪS (LACKAWICZ) 2424 W. 69th Street 2314 W. 23rd Place Tel. REpublic 7-1213 Tel. VIRginia 7-6672	POVILAS J. RIDIKAS 3354 So. Halsted Street Tel. YArds 7-1911
PETRAS BIELIŪNAS 4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572	JURGIS F. RUDMIN 3319 S. Lituania Ave. Tel. YA 7-1138-1139
ANTANAS M. PHILLIPS 5307 So. Lituania Ave. Tel. YArds 7-3401	VASAITIS - BUTKUS 1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OI 2-1003

• Dail. Leono Urbono tapybos paroda Clevelande, naujosios parapijos salėje, 18022 Neff Rd. atidaroma gruodžio 5 d. (šeštadienį) 7 val. vak. Paroda bus atdara ir sekmadienį nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak.

Leono Urbono parodos neseniai buvo dar Bostone ir Hartforde.

• Minint dail. Pauliaus Augustaus mirties dešimtmetį ir jo kartos grafikų indėlį į mūsų dailę, praėjusios savaitės kultūriname priede suminėtas medžio raižinių ciklas "Tragedija pajūry" yra sukurta Telesforo Valiaus.

• Vilniuje išleistas dvi neįprastos, savo turiniu, knygos. Tai Vyt. Norbuto fantastinė apysaka "Nemirtingumo lygtis" apie 26 amžiaus mokslą, techniką ir nuotykių knygą, Romano Klimo "Vaiduoklių mokykla". Pastaroji — verstinė.

TRYS ŠEIMOS GENERACIJOS APTARNAUJA MŪSŲ KLIENTUS!

Stanley Sr. Stanley Jr. Stanley III Robert

NEW 1971 PLYMOUTH "DUSTER" ONLY \$2313

BALZEKAS MOTORS
Plymouth Fury-Volant-GTX-Roadrunner-Barracuda-Duster
4030 ARCHER VI 7-1515
(25 New 1970 Plymouth Station Wagons-Air Cond.)

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
La dotuvių Direktoriai

Trys Moderniškos Kopyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIOS KOPYČIOS:
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWnhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

REDAGUOJA ST. SEMENIENE, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

NEUŽMIRSKIME SAVŲ KALĖDINIŲ PAPROČIŲ

Kalėdos dar tolakai, bet joms pasiruošti jau galima pradėti iš anksto.

Gal nė viena šventė neturi tiek mistikos, tiek šeimos džiaugsmo, šilimos ir gražių papročių, kaip Kalėdos. Tyliają naktį, kada varpai bažnyčion šaukia ir tamsiuose skliautuose suskamba bernelių mišios, nepaprasta šios šventės nuotaika gražina mus į netolimą praeitį, į tuos laimingus laikus, kada Kalėdas švėsdavome po sava pastoge, savųjų tarpe. Ir iš tikrųjų, kaip mes tada, pagauti namų ilgesio, skubėdavome į tėviškę, kur jaukioji šeimos aplinkoje visi prie bendro stalo valgydavome Kūčias. Ar galime šiandien įsivaizduoti tyresnio džiaugsmo ar gilesnės romantikos bei jaukesnės namų šilimos, kaip aną šventą vakarą prie Kūčių stalo. Tada jau visą dieną mūsų šeimoje viešpatavo ši nepaprasta nuotaika. Visi su džiaugsmu laukdavome to slėpiningo vakaro ir pasakiškai balto Kalėdų ryto.

STEFANIJA STASIENĖ

Kūčių patiekalų įvairumas

Tik šeiminiškės būdavo nepaprastai užimtos, gaminant Kūčių valgius. O tie valgiai, savo įvairumu ir gausumu, tikrai vieninteliai šios rūšies pasaulyje. Štai, prėskučiai su aguonų pienu, avižių ir spanguolių kisielius, gėltoni, kaip auksas, virti kviečių grūdai, kanapių varškė, žuvų ir grybų įvairiausi patiekalai ir daugybė kitų. O gausūs kalėdiniai pyragai, kurie savo tamsumu, lyg ir simbolizuotų žiemos vakaro prielaidą. Visi šie Kūčių valgiai būdavo sudėti ant stalo, apklotu kvepiančio šieno sluoksniu ir apdengto balčiausia line staltiese. Tarp gausybės valgių, stalo centre, stovėdavo lėkštė su baltomis Kūčių plotkelėmis. Visa tai būdavo ruošiamas su kilnia meile ir nepaprastu iškilmingumu. Ši ty-

ros širdies meilė buvo skirta ne kam kitam, o į žemę ateinančiam kūdikėliui Kristui.

Lietuviška kalėdinė dvasia

Šiandien gyvename dideliame žmonių sukury, kur negailėtiną gyvenimo ratas mus suka vis tolyn nuo to, kas mums būdavo taip miela, artima ir sava. Jeigu mums dar viskas aišku ir neužmiršta, tai daugeliui mūsų mažųjų jau nežinoma, nesuprantama ar neįdomu. Todėl užmirškim aplinkos blizgėjimą, prekyvietės ūžesį ir didmiesčio žėrinčias gatves, kurių viliojančios vitrinos mus paskandina pirkinių jūroje. Stenkimės gyventi praeities kalėdiška nuotaika ir perkeltime ją į mūsų šeimos židinį. Tegul lietuviška Kalėdų dvasia pripildo mūsų sielas džiaugsmu ir jaukia šiluma. Šioje nuotaikoje gyvendami, mūsų gražūs kalėdiniai papročiai amžinai liks gyvi.

MOTERIE, KAS ESI?

DANUTE AUGIENĖ

Dr. J. Meškauskienės ir kitų iniciatorių darbas, pradėtas prieš devynerius metus, tęsiasi. Kasmet įvyksta Chicagos ir apylinkių moterų uždaro kolektyvo Cenele kolektyvų namuose. Skaičius vis sukasi apie 40. Kviečiant ir informuojant, vis pabrėžiama, kad verta sugaišti tas dvi dienas dėl viso to, ką nuvažiavusios dvasinio gauna. Tačiau apsisprendžiama santūriai. Šie laikai visus mus padarė medžiagos gerbėjais. Mes viską sveriamo ir pilstome ir iš anksto norime žinoti mums naudą nešančius rezultatus. O dvasinė srity progresas lėtas ir vaisiai renkami tik po gero, sunkaus ir įtempto darbu.

Šiais metais liet. moterų uždaro kolektyvo vyko lapkr. 6-7-8 dienomis. Dvi pilnos dienos maldos, konferencijų, mąstymo, dvasinių pratybų, trejos šv. Mišios žmogų pabudina, prikelia, pažadina, pastato ant kojų, atveria akis ir klausą, dažnai išriša mišles, nurodo kelią, gaires, įžiebta žiburį, įpučia kibirkštėlę. Kun. Saulius Laurinaitis atnešė naujo vėjo. Kaip Irena Kairytė padėkos ir atsiveikimo žodyje pasakė, kolektyvų vedėjas atėjo kaip žmogus į mūsų tarpą. Kaip brolis, kaip vienas iš mūsų. Atėjo tiesus ir atviras, drąsus reikšti savo mintis ir alsuojas didžiū tikėjimu į Šv. Dvasios galią. Kun. S. Laurinaitis yra 49 metų amžiaus, kunigo tarnyboje jau 23 metai, dabar klebonas amerikiečių parapijoje Ohio valstybėje. Pilnas ugnies ir idealizmo. Jauna dvasia, brandi patirtis, didelis Dievo troškulys.

Rekolekcijų tvarka buvo keičiama. Įvestas pokalbis. O taipgi ir skaitymas valgio metu pakeltas religine muzika. Maldos tarp konferencijų paliktos kiekvienos nusiteikimui ir iniciaty-

vai. Rekolekcijų motto: reikia melsitis, reikia melsitis ir dar kartą melsitis.

Moterie, kas esi?

Buvo pastatytas tiesus ir atviras klausimas: moterie, kas esi? Kuo nori būti? Buvo pateiktas šaltas, objektyvus vaizdas šių dienų numoterintos moters. Moters, kuri pati save suniekina, nupigina, sutrypia. Vietoj būti apaštale ir žemės druska, vykdo gundytojos ir griovėjos darbą. Tuo tarpu Kristus moterį gerbė, jų draugystės nevalgė ir leido būti šalia savęs. Prisikėlęs primiausia pasirodė Marijai Kleopai ir liepė, kad ji praneštų apaštalam. Prie Kryžiaus su Kristumi buvo moterys. Kristaus stebuklai, pagydomai, nuodėmių atleidimai rišami su moterimis. Atsiminkime Mariją iš Madgalos ir Lozoriamas seris — Mortą ir Mariją. Moteris turėtų daugiau gerbti save ir vykdyti Kristaus jai pavestą misiją. Šv. Mišių metu rekolektantės skaitė apaštalius laiškus, atnešė auksą ir Šv. Komunijos metu laikė Taurę. Tai buvo naujas ir jaudinąs momentas. Momentas, kai pajusta žmogaus menkystę ir Dievo didybę.

Nulipkim nuo sosto!

Visų didžiųjų problemų branduolys ir yra tai, kad žmogus įsikalba esąs visagalintis. Jis pasistato sostą ir, jame sėdėdamas, nori viską valdyti ir įsakinėti pačiam Dievui. Net soste sėdinčio maldos surežisuojamos taip, kad, jas baigus, Dievas turi atnešti atpildą žmogaus nustatytu laiku ir būdu. Taip elgiasi tironai. Taigi, kuriems rūpi dvasinis tobulėjimas, sostą turi užleisti Kristui, o patys jam tarnauti, jo paliepiamus, įsakymus, norus ir pageida-

vimus vykdyti. "Viešpatie, štai aš tavo tarnaitė. Tebūna taip kaip tu nori..." Gyvybės dvasia Kristus davė po to, kai tapo sunaikintas. Psichologiniai turime sunaikinti savo didybę, savo "aš", kad galėtume priimti ir duoti. Sėkla turi supūti, kad daigai prasikaltų iš žemės.

Išpažintis — kelias į Dievą

Nuolankumas yra būtina sąly-

ga Dievo malonei gauti. Išpažintis yra kelias į nusilenkimą žmogui reikalingom paklusti taisyklėm ir dėsniams. Buvo pabrėžta ir išryškinta geros išpažinties svarba ir būtinumas. Išpažinties esmę reikia suprasti. Mechanizmas, trafaretas, automatiškumas, skubotumas užmuša dvasinį išpažinties gemalą. Vaikus ir jaunuolius reikia brandinti ir mokyti pasiruošti išpažinčiai. Mums patiems reikia persiauklėti. Išpažintis ypatingai būtina šiais sąžinės laisvės laikais, tik ji turi būti sudievinata, sudvasinta, supras-ta ir priimta kaip žmogaus ir Dievo susitikimas. Klausykla ir kunigas yra tarpininkai. Jei klausykla baugina, reikia rasti tiesioginį, asmenišką kelią save atverti.

Buvo pravesta bendra atgailos sakramento susikauptimo valanda. Bendrai padarėme sąžinės sąskaitą. Buvo parinktos taiklios šv. Rašto ištraukos. Kristus plau-na apaštalamis kojas (Jon. 13: 1-15). Palaidūno sūnaus sugrįžimas pas tėvą (Luk. 15: 11-32). Ne, aš tavęs nepasmerksiu. Eik ir daugiau nebusisidėk (Jon. 8: 1-11). Kaip gi tu sakai savo broliui: leisk, aš išmesiu iš tavo akies krislą, ir štai tavo akyje yra rąstas? (Mat. 7: 1-5) ir daug kitų.

Šitoks pasiruošimas išpažinčiai buvo naujas ir kiekvieną savaip veikė. Šiam maldos aktui reikia atsiverti, ateiti nuolankiam, pasidavusiam, su noru semtis Dievo malonių tiek, kiek pajėgi. Ramybė, susikaupimas ir atvira širdis yra būtinos sąlygos. Reikia budriai klausyti ir atverti savo rūmų duris tuoj pat, kai Dievas pasibeldžia.

Gyvybės vandens troškulys

Buvo iškelta gili ir prasminga vandens reikšmė krikščionio gyvenime, pailiustruota šv. Rašto citatomis bei pavyzdžiais. "Jei neatgimsi iš vandens — neturėsi amžinojo gyvenimo". Apaštalių kojų plojimo scena ir Petriui pasakyti žodžiai: "Petrai, jei tavo kojų neplausiu — tu neturėsi dalies su manimi!" Šv. Jonas krikštija vandeniu. Kristus irgi apsi-krikštija, kad priartėtų prie mūsų. Gilus ir prasmingas Samaritės susitikimas prie šulnio ir tas gyvojo vandens troškulys. Šv. Augustinui Dievas prakalbėjo neišmatuojamos jūros kalba. Šven-

Dail. Giedrė Žumbakienė, kurios emalės kūrinių paroda su dideliu pasisekimu neseniai praėjo New Yorke. Nuotr. V. Maželis

tasis pasijuto esąs toks menkutis! Dievas padėkė jį. Vanduo — nusivalymo, apsiplavimo, atgailos simbolis.

Dvasios milžinai

Kun. S. Laurinaitis primenė prof. Dovydaitį ir prof. Stasį Šalkauskį, kaip didžiuosius dvasios milžinus, supratusių, kokią didelę svarbą žmonių gyvenime turi Šv. Rašto skaitymas ir pažinimas. Pastarieji mokslininkai ir ideologai atkreipė dėmesį, kad negana pažinti teologų ir filosofų raštus, reikia skaityti šv. Raštą, persiimti jo dvasia, gyventi jo dėsniams. Reikia gerti iš gyvojo šaltinio. Reikia skaityti knygą, kuri yra Tiesa, Kelias ir Gyvenimas. "Ir jūsų kiekviena esate knyga, gyvoji evangelija, kurią skaito kiti, jūs esate knygos, kurias skaito jūsų šeima, kaimynai, bendradarbiai, pažįstami, pasauliečiai." — Kokia knyga tu esi, miela sese? Ką tavėje išskaito žmonės, kalbėjo rekolekcijų vadovas.

Sugrąžinamos Sekminės

Prof. St. Šalkauskis pabrėžė Sekminių švenčių svarbą. Sekminės — Šv. Dvasios šventė. Be Šv. Dvasios apaštalai neturėjo galios apaštalausti. Jiems trūko drąsos ir išmąnymo. Be Šv. Dvasios ir mes nieko neįstengiamė, o jos gavę — viską. Gavęs Šv. Dvasios, žmogus žino kaip apsispresti, kaip gyventi. Tikėjimas, kaip žiburys, reikalingas vis naujos alyvos. Malda ir nuolatinis dvasios veržimasis į Dievą žmogų žmogumi gali išlaikyti.

Kun. S. Laurinaitis pastebėjo, kad Sekminių dvasia ima reikštis studentų ir baigusiu mokslus katalikų tarpe. Grupės akademikų universitetuose renkasi ir maldžiasi. Skaito šv. Raštą, atranda gyvenimo prasmę, džiaugsmą ir pajunta Dievo artumą.

Žmogus lyg žimis, jei neturi apie ką apsvynioti, neturi atramos — suglemba, sužlunga, sunyksta, vien žemėj voliojasi, dul-kėmis, purvu apsinėša. Žimiui reikia lazduotės, žmogui reikia Dievo, maldos.

Dešimt buvo pagydyti, tik vienas padėjo

Kai žmogus sėdi soste, jis valdo, įsakinėja. Ką jis gauna, jis priima, kaip jam prideramai atnešta duoklė. Kas teigiamai išsisprenždia — tai natūralu. Kiekviena nesėkmė — praeikimas. Tuo būdu nėra jam gyvenime nieko, už ką reiktų dėkoti. Čia ir glūdi žmogaus tragika. Jis praranda dėkingumo jausmą. Žmogus užmiršta, kad kiekviena žmogaus ar Dievo dovana yra malonė. Žmogus užmiršta, kad Dievas mums nieko neprivalo. Tai užmiršo ir anie devyni iš dešimties Kristaus pagydyti raupsuotieji. Mes užmirštame dėkoti Dievui už dovanotą mums žmogaus gyvenimą, už artimuosius, už

dangų, saulę, gėles, vandenį ir vėją. Už malonę, kad pažįstame Kristaus mokslą.

Baigdama tariau:

Ačiū Tau, Dieve, kad leidai mums pasinaudoti tomis susikauptimo dienomis. Ačiū, kunige Sauliau, už jūsų nuoširdžias pastangas mus priartinti prie Dievo. P. S. Vykdamas rekolekcijų vedėjo pareigavimą, kad mūsų grandinė nesubyrėtų, visos, buvusios rekolekcijose, kviečiamos rinktis gruodžio 3 d. ketvirtadienį 7 v. v. adresu: 6508 S. Talman bendram susitelkimo vakarui.

Nijolė. Sarmi originalas rausva suknelė, modeliuota Nijolės Sormi salone New Yorke ir Gold Coast parodoje Chicagoje. Kąklą puošia diržiukas ir p-rlinės sagos.

Ar gimstama su išmintimi?

Ne. Daugelis studijų rodo, kad kūdikis neatsineša išminties su savimi gimdamas. Tik tai, kas vyksta aplink jį, turi labai didelės įtakos, kaip gerai ir greitai ir kaip daug jis mąsto. Vaiko aplinka susidaro iš daugelio dalykų — kokios rūšies namas — židinį jis turi, kiek auklėjimo jo tėvai turėjo, ir kiek jie stengiasi patys dar išmokyti, jo aplinkės paskatinimas ir ar jis turėjo ar ne kitus vaikus, su kuriais gali žaisti pasimokyti iš jų nuo pat savo kūdikystės. Visa tai labai veikia besiformuojantį jaunuolio dvasios pasaulį.

KAIMYŲ TARPE

— Aš norėčiau, kad jūsų mažasis berniukas daugiau nebepamėgžiotų manęs. — Tomuk, nustok vadines kvailių! — perspėja mažąjį motiną.

LAIKAS MEILEI

Seimų sugyvenimas kartais surištas su problemomis. Laiko bėgyje ima išblėsti galingasis tarpusavis cementas — meilė. Čia gali būti labai naudingos sugestijos, kurias naujame veikalė "A Time for Love" (išleido Doubleday & Co., Garden City, N.Y. 1970 m., 168 psl., \$4.95) iškelia Eugene C. Kennedy, Maryknoll bendrijos kunigas. Jis yra valstybinės teises turintis patarėjas — psichologas, vienas iš steigėjų Sielovados patarėjų instituto Katalikų universitete Washingtono.

Autorius atkreipia dėmesį į žmogaus linkimą siekti tai, ko užsigėdžia, vėlesniam laikui atidedant svarstymus apie pasekmes. Vedybinis gyvenimas atneša naujų įtampų. Anot autoriaus, "tik didelė kantrybė gali padėti išlaikyti bendrumą žmonėms po to, kai jie patiria daugybę vienas kito silpnybių... Tik kantri meilė palaiko draugėje žmones, kurie pažįsta vienas kito ydas ir trūkumus ir kurie žino kaip tuo pasinaudoti".

Tačiau tokia kantrybės jėga būna apsišarvavę tik tie, kurie yra pasiekę reikiamą subrendimo lygį. Viena iš tokio subrendimo žymių yra suvokimas, kad malonum galima pasiekti greit, bet jų pasiekimas dažnai nereiškia pastovios laimės turėjimo.

Tikrosios laimės šaltinį autorius nurodo abipusę meilę. Siame veikalė jis analizuoja jos savybes, pagrindan imdamas šv. Pauliaus žodžius: meilė yra kantri, nepavydi, nesavameiliška, pakelianti nuoskaudas, linkusi atleisti ir pasitikėti ir t. t. Ir taip išvysto skaidrių patarimų pyne, į kurią įsijautimas gali nešti laimę į vedusiųjų namus.

Autorius perspėja vyresnio amžiaus asmenis, kad jie neardytų drauge su jais esančiųjų gyvenimo, versdami artimuosius būti jų slaugėmis 24 valandas paroje, lyg intensyvos globos skyriuje ligoninėje.

Seimos gi žmonėms primena dėsni: "Tikri įsimylėjusieji tik tada visiškai vienas kitam priklausos, kai jie brangina vienas kito laisvę ir individualumą. Tikrosios meilės širdis yra augantis supratimas, kad kitas nėra tavo nuosavybė ir stiprėjantis ryžtas rūpintis kitu be išskaičiavimų, vien tik turint prieš akis kito labą".

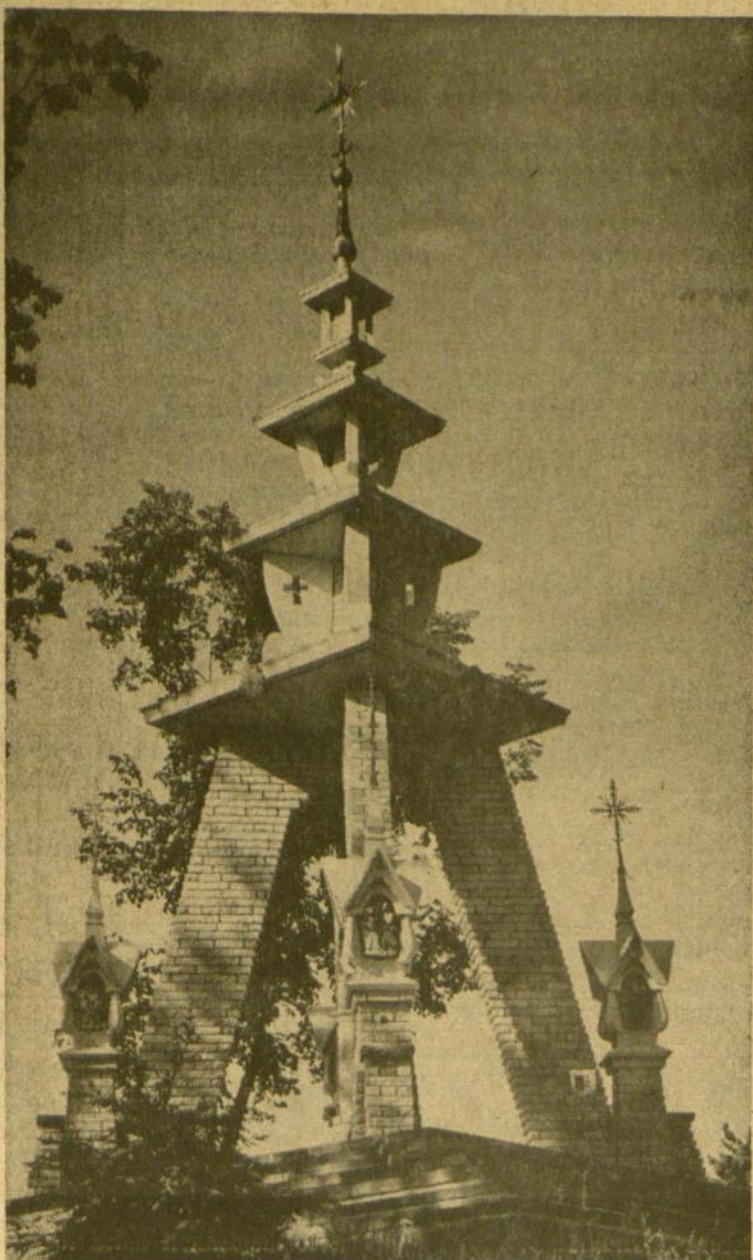
Knyga bus naudinga tiems, kurie, meileje pradėdami vedybinį gyvenimą, nori meileje gyventi dabartiniu metu ir ateityje.

J. Pr.

TEVAS IR DUKTĖ

— Man atrodo, kad tavo draugas Antanas ilgokai pasilieka pas tave vakarais. Motina gi tau nieko nesako apie tokį nevykusį paprotį? — sako tėvas.

— Ji tik tiek pasakė, kad vyras nei kiek nepasikeitė nuo jos mergystės laikų, — atsakė duklė.

Kryžiaus keliai Kennebunkporte.

Nuotr. V. Maželis